

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Г. КОРОЛЕНКА

ХРЕСТОМАТІЯ З ДИРИГУВАННЯ ХОРОМ

Частина I

Полтава
2009

УДК 78.071. 2.087.68 (076.6)

ББК 85.315.1 я 73

Д 32

Хрестоматія з диригування хором : навчальний посібник для студентів педагогічних університетів у 3 ч. / [уклад. Н. Ю. Дем'янюк]. – Полтава : Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. – 2009. – Ч. I. – 185 с.

Рецензенти:

- **Левченко Г. С.**, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри музики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;
- **Кучер В. П.**, заслужений працівник культури України, викладач Полтавського музичного училища імені М. В. Лисенка

Рекомендовано до друку вченою радою Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Протокол № 7 від 25.12.2008 р.

ПЕРЕДМОВА

Проблема підвищення якісного рівня професійної теоретичної і практичної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва значно актуалізується в умовах реорганізації системи вищої освіти з метою входження до європейського освітнього простору, реалізації основних настанов «Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті».

Хоровий спів у сучасній загальноосвітній школі є одним з основних засобів музично-естетичного виховання молодого покоління. Адже хорове мистецтво містить невичерпний виховний і духовний потенціал, шедеври хорової спадщини і давні національні співочо-виконавські традиції. Високий художній і технічний рівень виконання музичних творів досягається через розвиток у співаків здатності емоційного переживання мистецьких явищ і осмислення художніх образів, формування вокально-хорової техніки, уміле застосування засобів художньої виразності.

У процесі набуття хористами необхідних умінь і навичок роль диригента важко переоцінити. Саме від нього залежать здійснення поступового і послідовного вокально-хорового навчання і музично-естетичного виховання, забезпечення успішної творчої діяльності і сходження колективу до вершин виконавської майстерності. Вирішенню цих ключових завдань сприятиме досконала диригентська техніка хормейстера.

Майбутні вчителі музичного мистецтва і керівники самодіяльних хорових колективів диригентсько-хорову підготовку отримують у вищих педагогічних навчальних закладах під час вивчення курсу «Хорове диригування». Серед його основних завдань – оволодіння технічними засобами хорового диригування; ознайомлення з кращими зразками світової і вітчизняної хорової класики, творами сучасних композиторів, українським пісенним фольклором; формування умінь і навичок аналізу хорових творів; розвиток індивідуальних здібностей і професійних якостей у різних видах діяльності на практичних заняттях; виховання в майбутніх спеціалістів громадянськості і національної самосвідомості засобами хорового мистецтва.

Не втрачає актуальності питання навчально-методичного забезпечення курсу «Хорове диригування». Заслужують на увагу добір, систематизація і структурування художньо-довершеного і педагогічно-доцільного навчального репертуару з урахуванням сучасних теоретичних і методичних підходів до викладання дисципліни. Цими факторами зумовлена необхідність узагальнення багаторічного досвіду педагогічної диригентсько-хорової діяльності автора й укладання даного навчального посібника.

«Хрестоматія з диригування хором» призначена для студентів музично-педагогічних спеціальностей педагогічних університетів і побудована відповідно до навчальної програми курсу «Хорове диригування». Її мета – надати допомогу викладачам у доборі необхідного для роботи репертуару, найважливішого компоненту в підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва і керівників хорових колективів.

До посібника включені твори різних стилів і жанрів – обробки народних пісень, зразки вітчизняної і світової хорової класики, твори сучасних композиторів, що написані для дитячого, жіночого, чоловічого і мішаного складів хору. Чільне місце посідають хори *a cappella*, вивченню яких надається важливе значення. Більшість із представлених творів можуть використовуватись студентами в майбутній професійній діяльності.

Навчальний матеріал розташований за принципами послідовності і поступового ускладнення, що сприятиме розширенню диригентських технічних і художніх завдань, удосконаленню і збагаченню виконавської мови та оволодінню її найвищими формами. З метою засвоєння стилістичних розрізень у хоровій музиці та пов'язаного з цим різноманіття виконавських і навчально-технічних проблем у хрестоматії застосовується метод контрастних співставлень. Опанування довершеної диригентської техніки неможливе без виконання різножанрових і різностильових хорових творів, їх ретельного

опрацювання в цілому і в окремих деталях, усвідомлення єдності технічного та інтерпретаційно-виконавського аспектів.

«Хрестоматія з диригування хором» складається з чотирьох розділів, які об'єднані в три частини та призначені відповідно для I, II, III і IV років навчання хоровому диригуванню.

До першого розділу включені твори для диригування в тридольному, чотиридольному, дводольному розмірах у характері звуковедення *non legato* і *legato* в помірному та помірно-швидкому темпах, переважно з динамікою *mf*, *f* і *p*, зі вступом на різних долях такту, а також твори на розмежування функцій рук і показ нескладних фермат.

У другому розділі розміщені твори в тридольному, чотиридольному, дводольному і шестидольному розмірах, у більш різноманітних темпах і характерах звуковедення *non legato*, *legato*, *staccato*, з різними динамічними й агогічними нюансами, а також твори на більш складне розмежування функцій рук, показ синкоп, акцентів і різноманітних фермат.

До третього розділу увійшли хорові твори більш високого рівня складності з супроводом і *a cappella*, хорові сцени з опер, що написані в тридольному, чотиридольному, дводольному, шестидольному, п'ятидольному розмірах і диригуються за різними схемами. Серед них є хори в досить швидких і вельми повільних темпах, з тривалими *crescendo* і *diminuendo*, з елементами поліфонії.

Четвертий розділ містить складні поліфонічні твори *a cappella* і хорові твори крупної форми з супроводом, хорові сцени з опер, уривки з кантат у різних розмірах (у тому числі мішаних і складних), які диригують за різними схемами. Вони потребують від диригента значних технічних і художньо-виконавських можливостей. До четвертого розділу включені твори, що рекомендуються для виконання з хором на державному екзамені з диригування.

До кожного з розділів хрестоматії подані вказівки навчальної програми щодо обсягу диригентських знань, умінь і навичок, які має набути студент відповідного року навчання. Кожен твір супроводжується короткою анотацією, в якій висвітлюються його певні художньо-виконавські особливості й основні диригентські завдання, що допоможе студентам у процесі самостійної роботи.

Усі хорові твори, що представлені в посібнику, подаються мовою оригіналу.

Запропонована «Хрестоматія з диригування хором» може застосовуватись на заняттях з хорового диригування, хорового класу і практикуму керування хором у вищих педагогічних навчальних закладах.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Перший рік навчання

Під час першого року навчання формується позиція диригента (постановка корпусу, рук, голови), засвоюються основні принципи диригентських рухів-жестів (точність, ритмічність, чіткість та ін.), розвивається організованість і пластичність кистей рук.

Опановуються рухи рук у простих схемах диригування, «диригентська точка» (момент початку і закінчення долі такту), прийоми вступу і закінчення.

Диригуються твори, які написані в розмірах 3/4, 4/4, 2/4 (рекомендується саме в такій послідовності) в помірному і помірно-швидкому темпах, у характері звуковедення *non legato* і *legato*, в динаміці *mf*, *f* і *p*. В цих розмірах набуваються навички показу вступу з різних долей такту.

Оволодіння основними диригентськими схемами (3/4, 4/4, 2/4) є одним з найважливіших завдань першого року навчання.

Кожен з обраних для вивчення творів має застосовуватись з метою опанування певних диригентсько-виконавських навичок, що передбачені програмою даного курсу.

Протягом одного семестру вивчаються 5-6 творів, з яких 2-3 твори шкільного репертуару.

При укладанні робочих навчальних програм слід зважати на індивідуальні здібності кожного студента і його попередню музичну підготовку.

ПІШОВ МИЛИЙ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Помірно

С. Пі-шов ми-лий луж-ком, луж-ком, а ми-ла-я бе-реж-ком.

А.

Мах-нув ми-лий ру-чень-ко-ю, а ми-ла-я ру-кав-цом.

Пішов милий лужком, лужком, а милая бережком,
Махнув милий рученькою, а милая рукавцом.

Було літо прекраснеє, пізня осінь настає.
В саду травка посихає, вже і квіток не стає.

Всі криниці замерзають, ніде річки не течуть, –
Беруть милого в солдати та ще й плакати не дають.

Тепер же я зосталася ні покритка, ні вдова,
Тепер же я зосталася рекруточка молода.

Характер звуковедення – legato. Твір корисний для засвоєння плавного, пластичного, комбінованого жесту, відпрацювання прийомів затримання звука на другій долі такту і зняття на останній долі такту. Мелодичні і ритмічні особливості хорових голосів потребують легкого акцентування другої долі такту.

В КІНЦІ ГРЕБЛІ ШУМЛЯТЬ ВЕРБИ

Українська народна пісня

Обробка П. Батюка

Повільно

S. шо я на-са-ди-ла,

A. Вкін - ці - греб-ли шу - млять вер-би,

5 *mf*

S. не - ма то - го ко - за - чень-ка, шо я по - лю - би - ла.

A. не - ма то - го ко - за - чень-ка, шо я по - лю - би - ла.

Ой немає козаченька – поїхав за Десну,
Рости, рости, дівчинонько, на другу весну. (двічі)

Росла, росла дівчинонька та й на порі стала.
Ждала, ждала козаченька та й плакати стала. (двічі)

Ой не плачте карі очі – така ваша доля.
Полюбила козаченька при місяці стоя. (двічі)

Нескладний твір, який можна рекомендувати на початку вивчення тридольної схеми. Перші два такти диригуються правою рукою, з третього – обома, зняття звучання хору – після кожних чотирьох тактів обома руками.

В ПОЛІ, В ПОЛІ ПЛУЖОК ХОДИТЬ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Moderato

Соло
В по-лі, в по-лі плу-жок хо-дить.

Хор
Щед-рий ве-чір,
доб-рий ве-чір!
Доб-рим лю-дям на весь ве-чір!

В полі, в полі плужок ходить.

Приспів:

Щедрий вечір, добрий вечір!

Добрим людям на весь вечір!

– Ори, синку, цюю нивку.

Приспів.

Та посієм пшениченьку.

Приспів.

З колосочка — то жменьочка.

Приспів.

А з снопочка — четверточка.

Приспів.

А з другого — жита много.

Приспів.

Характер звуковедення – legato. Мелодичні і ритмічні особливості хорових голосів потребують легкого акцентування другої долі такту. Твір застосовується з метою засвоєння плавного, пластичного, комбінованого жесту, показу неодночасного вступу голосів.

ЗЕЛЕНИЙ ДУБОЧКУ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Поволі

Зе- ле- ний ду- боч- ку, чо- го по- хи- лив- ся?

Мо- ло- дий ко- за- че, чо- го за- жу- рив- ся?

Зелений дубочку,
Чого похилився?
Молодий козаче.
Чого зажурився?

Молодий козаче,
Чого зажурився?
Чи коні пристали,
Чи з дороги збився?

Коні не пристали,
З дороги не збився,
Тільки зажурився –
Без долі родився.

Характер звуковедення – legato. Твір корисний для засвоєння плавного, пластичного жесту з метою передачі ліричного, наспівного характеру. Слід звернути увагу на відпрацювання прийомів затримання звука на першій і третій долях такту, зняття на останній долі такту.

ЗАКУВАЛА ЗОЗУЛЕНЬКА

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Andante con dolore

S. За-ку-ва - ла зо-зулень - ка на сто-до - лі на ро - зі,

A.

5 за-пла-ка - ла дів - чи - но - нька в ба-ть-ка на по - ро - зі.

„Не куй, не куй, зозуленько, на столі на розі.
Не плач, не плач, дівчинонько, в батька на порозі.”

„Іду яром до криниці, коромисло гнеться.
Чом до мене, моя мати, ніхто не пришлеться?”

„Багач, дочко, не захоче, а бідний не сміє.
Нехай твоя руса коса зіллем зеленіє.”

Твір рекомендується використовувати на початковому етапі засвоєння тридольної схеми. Нескладна хорова фактура, повільний темп, зняття після кожних чотирьох тактів на третій долі, плавний, спокійний жест допоможуть студентіві в опануванні прийомів диригування на 3/4.

НАША ХАТА

Українська народна пісня

Обробка Ф. Колесси

Andantino

mf

S. Ма-лень-кі сі-ни, яс-на сві-тли-ця, всю-ди чи-сте-нько,

A. так як го-ди-ться. Сту-ка-є в ві-кна гру-ша кри-

12 сла-та, то ж на-ша ха-та, то ж на-ша ха-та.

Дубові лави, з ясеня скриня,
 Білля ховає в ній господиня.
 Вилиті вікна, писана стеля,
 Біла постеля, біла постеля.

Тройця, Спаситель і Божа Мати,
 А там Михайло, опікун хати.
 Святий Микола глядить з-під ока
 На нас звисока, на нас звисока.

Немов говорить: „Тіштеся, діти,
 Маєте хату, є де сидіти.
 За батька, матір Богу моліться
 І пильно вчіться, і пильно вчіться”.

Нескладний твір для опанування тридольної схеми. Зняття після кожних чотирьох тактів. Витримані інтервали фіксуються лівою рукою (на половинних нотах) при одночасному тактуванні правою. Диригентський жест – legato.

ВІЙ, ВІТЕРЕЦЬ

Латиська народна пісня

Переклад К. Алемасової

Обробка А. Юрьана
Перекладення Вл. Соколова

Помірно

1. Вій, вій, ві - те - рець, ве - се - лі - ше.

У віт - ри - ла нам дми силь - ні - ше.

Вій, вій, вітерець,
Веселіше.
У вітрила нам
Дми сильніше.

Вітрило, мов птах
Білий, лине.
І наш човен пливе
Без упину.

Летять береги
Разом з нами.
Пливемо в човні
Ми з піснями.

Вій, вій, вітерець,
Веселіше.
У вітрила нам
Дми сильніше.

Характер звуковедення – legato. Твір корисний для засвоєння плавного, пластичного жесту з метою передачі ліричного, наспівного характеру. Слід звернути увагу на відпрацювання прийомів затримання звука на другій долі такту, зняття на останній долі такту.

ТИХА ВОДА

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Moderato

1. Ти - ха во - да, ти - ха во - да бе - ре - женьки ло - мить,
мо - ло - дий - ко - зак, мо - ло - дий ко - зак по - лко - вни - чка про - сить.

„Пусти мене, полковнику, і з війська додому,
Бо вже скучила, бо вже змучилась дівчина за мною.” (двічі)

„Ой рад би я пустить тебе, так довго ти будеш,
А напийсь води, ще й холодної, дівчину забудеш!” (двічі)

„Пив я воду, пив холодну, та й не забуваю,
Поки жив буду – не забуду я, кого я кохаю.” (двічі)

Диригентський жест – non legato, зняття звучання виконуються після чотирьох тактів на другій долі. Слід звернути увагу при диригуванні на затримання звука на «чверті з крапкою» в сьомому такті, акценти в четвертому і восьмому тактах.

КАЛИНО-МАЛИНО

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Moderato

C. I II

Ка . ли . но — ма . ли . но, чо . го по . си . ха . еш?

A.

1. Чи віт . ру бо . їш . ся, чи до . щу ба . жа . еш? жа . еш?

2.

Вітру не боюся, дощу не бажаю,
Думаю, гадаю, як зацвісти маю. (2 рази)

Ой зацвіла б біло, та мене всі знають,
Зацвіла б червоно – мене обламають. (2 рази)

Характер звуковедення – non legato. Диригентські завдання: показ фермати, що не знімається, в кінці приспіву з подрібненням останньої «восьмої», виконання ритмічної формули «восьма з крапкою – шістнадцята».

ВОЗЛЕ РЕЧКИ, ВОЗЛЕ МОСТУ

Російська народна пісня

Обробка І. Полтавцева

Помірно

С.

1. Возле речки, возле мосту, возле речки, возле мосту,

А.

возле речки, возле мосту трава росла, - возле речки, возле мосту трава росла.

Трава росла шелковая, (2 рази)
Шелковая, муравая, зеленая.

И я в три косы косила, (2 рази)
И я в три косы косила ради гостя.

Ради гостя, ради друга, (2 рази)
Ради гостя, ради друга дорогого.

Диригентський жест – non legato. Рухливий характер твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту з незначним підкресленням кожної долі. Опановуються прийоми затримання звука на першій долі такту, розділення функцій рук.

ГРИЦЮ, ГРИЦЮ, ДО РОБОТИ

Українська народна пісня

Обробка Я. Степового

Allegro

С. *mf*
Гри_ цю, Гри_ цю, до ро_ бо_ ти! — В Гри_ ця по_ рва_ ні чо_ бо_ ти,

А. *mf*

С. *cresc.*
Гри_ цю Гри_ цю, до те_ лят! — В Гри_ ця ні_ жень_ ки бо_ лять.

А. *f*

Грицю, Грицю, до роботи! —
В Гриця порвані чоботи,
Грицю, Грицю до телят! —
В Гриця ніженьки болять.

Грицю, Грицю, молотити! —
Гриць нездужає робити,
Грицю, Грицю, врубай дров! —
Кахи, кахи! Не здоров!

Грицю, Грицю, роби хліб! —
Кахи! Кахи! Щось охрип!
Грицю, Грицю, до Марусі! —
Зараз, зараз уберуся!

Жартівливий характер і рухливий темп твору потребують застосування прийому звуковедення *staccato*. Твір сприятиме засвоєнню легкого, пружного, гострого кистьового жесту, опануванню прийомів показу акцентів на третій долі такту, зняття звучання на останній долі такту.

ОЗЕРО СПИТ

Музыка Г. Пфейля

Andante

1 О.зе.ро спит! У молклиптицы, среди тем.не.ю.щей листвы давно по.гас у ж луч ден.

ни.цы, и ночь су.лит зла.ты.е сны, и ночь су.лит зла.ты.е сны.

Озеро спит! В эфире тёмном
 Мерцает звёзд блестящий хор,
 И к небесам цветочки скромно
 С мольбою обращают взор! (2 рази)

Озеро спит! И над землёю
 Ночь простирает свой покров...
 Душа мятежная, покоя
 Ты, наконец, дождёшься вновь. (2 рази)

Світлий, споглядальний характер твору потребує застосування легкого, м'якого legato. Зручний приклад для відпрацювання дробленого вступу на другій долі, прийомів зняття звучання на першій і другій долях такту, виконання фермати в кінці твору.

СІНО МОЄ, СІНО

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Allegro non troppo

Сі . но мо . є, сі . но, по під сі . ном во . да,

пла . ка . ла дів . чи . на, як бу . ла мо . ло . да. . ло . да

Плаче дівка, плаче, личенько марнує,
Знати по дівчині – віночка жалкує. (2 рази)

Не жаль мені вінка, ні жодної речі, –
Розпустила коси аж по самі плечі. (2 рази)

Коси розпустила, плечі устелила,
Вийшла за нелюба – жалю наробила. (2 рази)

Простий і зручний приклад для роботи над початковими навичками диригування за дводольною схемою та показу фермати, що знімається. Наспівний, ліричний характер твору передбачає застосування легкого *legato*.

НАРВАЛА КВІТОЧОК

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Andantino

1. Нар. ва. ла кві - то - чок — не за - ти - ка - ла - ся,

1. Нар. ва. ла кві то чок,

1. Нар. ва. ла кві - то - чок — не за - ти - ка - ла - ся,

кли - ка - ла ми - ло - го, не до - кли - ка - ла - ся

Ой здається мені, що лісок невисок,
Чогось не доходить до милого голосок.

Бодай ти, діброво, не зелена була!
По тобі ходила – заблудилася.

Диригентський жест – легке legato. Необхідно відпрацювати виразний показ неодночасного вступу хорових партій у перших трьох тактах, витримання і зняття педальних звуків у кінці твору.

ЗАПОВІТ

Слова Т. Шевченка

Обробка К. Стеценка

Повільно, наспівно

1. Як ум - ру, то по - хо - вай - те ме - не на мо - ги - лі

Як ум - ру, то

се - ред сте - пу ши - ро - ко - го на Вкра - ї - ні ми - лій.

Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий. } 2 рази

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отоді я
І лани і гори – } 2 рази

Все покину, і полину
До самого бога
Молитися... а до того
Я не знаю бога. } 2 рази

Поховайте та вставляйте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте. } 2 рази

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом. } 2 рази

Наспівний, трагічний характер твору потребує плавного, глибокого legato. Слід звернути увагу на виразний показ чергового вступу голосів на початку твору, виконання в п'ятому такті кульмінаційної фермати, що не знімається.

А ВЖЕ ВЕЧІР, ВЕЧІР

Українська народна пісня

Обробка Я. Степового

Moderato

Вже ве - чір, ве - чір,
 Вже ве - чір, ве - чір, вже ве - чо - рі - є, мо - є сер - день - ко
 Вже ве - чір, сердень - ко

7
 вже ве - се - лі - є, мо - є сер - де - нько вже ве - се - лі - є
 вже ве - се - лі - є, сер - день - ко вже - ве - се - лі - є.

Сонце низенько, вечір близенько,
 Мойому милому стежка видненька. (двічі)

Стежка видненька, іти зблизенька,
 Пущу в садочок, не вчує ненька. (двічі)

Як упускала, ручку стискала,
 Як випускала, з жалю вмівала. (двічі)

Диригентський жест – legato. Основні труднощі: чергові вступи голосів на різних долях такту, зміна динаміки, зняття звучання на третій долі такту. Рекомендується для вивчення в другому півріччі.

ЗЕЛЕНАЯ ТА Й ЛІЩИНОНЬКА

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Помалу

Зе_ ле_ на_ я та й ли_ ши_ нонь_ ка.

Гей, Гей,

Гей, чом без сонеч_ ка зі_ в'я_ ла?

Гей, чом без сонеч_ ка зі_ в'я_ ла?

Гей, чом без сонеч_ ка зі_ в'я_ ла?

Зеленая та й ліщинонька,
Гей, чом без сонечка зів'яла? (2 рази)

Молодая та й дівчинонька,
Гей, козаку світ зав'язала. (2 рази)

Хоч зав'язала, хоч не зав'язала,
Гей, гулять його не пускала. (2 рази)

Диригентський жест – м'яке legato. Твір ускладнений елементами поліфонічного розвитку та зумовлює необхідність показу неодночасних вступів партій і зняття звучання, витримання педальних звуків, виконання фермати.

СТОЇТЬ ЯВІР

Українська народна пісня

Обробка Ф. Колесси

Andante

The musical score is written for Soprano (S.) and Alto (A.) voices. It consists of three systems of staves. The first system (measures 1-5) is marked *Andante* and *p*. The second system (measures 6-10) includes a *fpp* dynamic marking. The third system (measures 11-15) is marked *p*. The lyrics are: Сто - їть я - вір над во до - ю, вво - ду по - хи ли - вся, на ко - за ка при - го до - нька ко - зак за жу рив - ся.

Не хилися, яворонько, ще ти зелененький,
Не журися, козаченьку, ще ти молоденький. (двічі)

Не рад явір хилитися, вода корінь мие,
Не рад козак журитися, та серденько ние. (двічі)

Характер звуковедення – *legato*. Досить різноманітна динаміка ставить перед диригентом-початківцем складне завдання з її відтворення відповідними жестами. Слід звернути увагу на показ різноманітних ритмічних структур, що зустрічаються в обробці.

ГАСНЕТ ВЕЧЕР

Слова І. Белоусова

Музика О. Свєшнікова

Помірно

p Соло

C. I
C. II

1 Га . снет, даль си . не . ет
2 А вда . ли ку . куш . ка
3. Га . снет, скры . лось солн . це,

mp Соло

A.

1 Га . снет ве . чер, даль си . не . ет,
2 А вда . ли ку . куш . ка в ро . ще
3 Га . снет ве . чер, скры . лось солн . це,

mf

сол . ныш . ко са . дит ся
мед . лен . но ку . ку ет,
лишь за . кат крас . не ет,

mf

сол . ныш . ко са . дит ся,
мед . лен . но ку . ку ет,
лишь за . кат крас . не ет,

mp Хор

степь да степь кру . гом, и всю . ду ни . ва ко . ло . сит . ся
счаст . лив тот, кто на ра . бо . те в по . ле за . но . чу . ет
счаст . лив тот, ко . му с за . ре . ю теп . лый ве . тер ве . ет

mp Хор

степь да степь кру . гом, и всю . ду ни . ва ко . ло . сит . ся
счаст . лив тот, кто на ра . бо . те в по . ле за . но . чу . ет
счаст . лив тот, ко . му с за . ре . ю теп . лый ве . тер ве . ет.

Лірико-споглядальний характер, виразна наспівність хорових голосів потребують плавного диригентського жесту. Рекомендується підкреслити тривалість \bullet в першому, третьому і п'ятому тактах відповідним диригентським прийомом, виразно показати черговий вступ партій на початку твору.

ВИСЛА

Польська народна пісня

Слова С. Кондратьєва

Обробка В. Іванникова

Наспівно

C. *mf*

Гей ты, Вис-ла го-лу-ба-я! Лес во-круг, лес во-круг.
Гей ты, Вис-ла го-лу-ба-я, как цве-ток, как цве-ток.

A. *mf*

У ме-ня сви-рель па-сту-шья на бо-ку, на бо-ку.
Ты бе-жишь, вол-ной иг-ра-я, путь да-лек, путь да-лек.

mf

...сви-рель на бо-ку, на бо-ку.
...бе-жишь, путь да-лек, путь да-лек.

Ра-зо-люют-ся пе-ре-ли-вы по ре-ке, по ре-ке.
Слышишь, пе-сня за-зву-ча-ла вда-ле-ке, вда-ле-ке?

по-ве-дут во-лы у-ша-ми вда-ле-ке, вда-ле-ке.
Воз-вра-ща-ют-ся ре-бя-та по ре-ке, по ре-ке.

Ліричний характер пісні має відтворюватись жестом *legato*. Слід уникати формального підкреслювання першої долі кожного такту, будуючи музичну фразу відповідно до логічних наголосів поетичного тексту. Відпрацьовуються прийоми затримання звука на першій і другій долях такту, виконання фермат.

ПРИВЕТ ВЕСНЕ

Музыка Р. Шумана

Moderato

С. А.
Т. Б.

1. Весна! Тебе привет несём, милая ты гостыя! Тебе от всей души поём: милая ты гостыя! Сла-вим, сла-вим твой приход, сла-вим мы земной кра-сы восход, кра-сы восход.

Ты столько благ земле даришь,
 Милая ты гостыя!
 И радость, счастье нам сулишь,
 Милая ты гостыя!
 Как прелестна ты, весна!
 Упоительна твоя краса,
 Твоя краса.

Диригентський жест – комбіноване застосування legato і non legato. Характер твору – піднесений, урочистий. Зручний приклад для роботи над виразним фразуванням, логічними наголосами, акцентами, нюансами, прийомами чіткого виконання шістнадцятих і зняття звучання на другій долі такту.

ЛИПА

Музыка Ф. Шуберта
Перекладення Е. Рудорфа

Moderato

Т. I
II

Вот ли - па близ ко - лод - ца, ска - мья под ней сто - ит, как

Б. I
II

сла - ко здесь я гре - зил! Ка - кой зна - ко - мый вид. Тво -

- ю ко - ру я пор - тил но - жом, за мно - го лет ве - рял те - бе, ста -

ко - ру те - бе

- руш - ка, за - вет - ных букв сек - рет, за - вет - ных букв сек - рет.

riten.

Ліричний твір філософсько-споглядального характеру потребує застосування м'якого, глибокого legato. Сприяє закріпленню навичок затримання звука на першій і другій долях, зняття звучання на другій долі такту, чіткого виконання шістнадцятих, акцентів, логічних наголосів, розділення функцій рук.

ВЕСНА

Музика Ф. Мендельсона

Allegretto

C. *f*

1. Уж гром_ко воз_гла_ша_ет вес_на нам_своей при_ход. Уж льды о_на ло_ .
 2 По_ток бур_ли_вый мчит_ся, и раз_ли_лась ре_ка, и лег_кой ве_ре_ .

A. *f*

3. По_крыл_ся луг цве_та_ми, и не_ба_да_ль чи_ста, во_круг, как и над
 . ма_ет и дождь и бу_ри шлёт. Рас_сей же груст_ны_е меч_ты, о серд_це, про_будись и
 . ни_цей не_сут_ся об_ла_ка. }
 на_ми, си_я_ет кра_со_та.

p *f*

ты, рас_сей же грусть, рас_сей же грусть. Рас_сей же
f *ff* *p*

груст_ны_е меч_ты. *mf* О серд_це, про_бу_дись и ты. *dim.*
mf *dim.*

Диригентський жест – комбіноване застосування legato і non legato. Характер твору – піднесений, урочистий. Зручний приклад для роботи над виразним фразуванням, логічними наголосами, динамікою, прийомом чіткого виконання шістнадцятих і зняття звучання на першій і другій долях такту.

ЗАДРЕМАЛИ ВОЛНЫ

Слова К. Р.

Музыка М. Анцева

Andantino

С. I
II

А.

За-дре-ма-ли вол-ны, я-сен не-бо-свод, светит ме-сяц

За-дре-ма-ли светит ме-сяц

пол-ны над ла-зу-рю вод. Се-реб-рит-ся мо-ре, тре-пет-но го-рит... Так и

ра-дость го-ре яр-ко о-за-рит, яр-ко о-за-рит, яр-ко о-за-рит.

так и радость го-ре яр-ко о-за-рит,

росо rit.

Твір лірико-споглядального характеру. Диригентський жест – м'яке legato. Потребує розділення функцій рук і достатньої їх самостійності, сприяє розвитку навичок виконання виразного фразування, різноманітного нюансування. Рекомендується для вивчення в другому півріччі.

ИВА

Слова Ф. Тютчева

Музыка М. Анцева
Перекладення К. Красотиної

Moderato assai

C. *mf*
 Что ты кло- нишь над во- да- ми, и- ва, ма- куш-
 Хоть то- мит- ся, хоть тре- пе- щет каж- дый лист твой

A. *mf*
 - ку сво- ю и дро- жа- щи- ми ли- ста- ми,
 над стру- ей, но стру- я бе- жит и пле- щет,

p
 слов- но жад- ны- ми ус- та- ми, ло- вишь бег- лу- ю стру- ю?
 и, на солн- це не- жась, бле- щет и сме- ет- ся над то- бой,

f *rit.*

triquillo
 Ло- вишь бег- лу- ю стру- ю,
 и сме- ет- ся над то- бой.

poco rit. e dim. *pp*
 стру- ю?
 то- бой.
 бег- лу- ю стру- ю?
 над то- бой.

p *pp*
 ло- вишь бег- лу- ю стру- ю?
 и сме- ет- ся над то- бой.

Диригентський жест legato має передати ліричний характер твору за виключенням першого і третього тактів, у яких рекомендується значно підкреслити кожен долю. В останніх тактах (*triquillo*) особливості голосоведення передбачають показ чергового вступу партій.

ТРАВКА ЗЕЛЕНЕЕТ

Слова О. Плещеева

Музыка В. Ребікова

Помірно

С. I
II

Трав - ка зе - ле - не - ет, сол - ныш - ко бле - стит, лас - точ - ка с вес -

А.

- но - ю все - ни к нам ле - тит. Сне - ю солн - це кра - ше

и вес - на ми - лей. Про - ще - бечь с до - ро - ги нам при - вет ско -

- рей. Дам те - бе я зё - рен, а ты пе - сню спой,

что из стран да - лё - ких при - нес - ла с со - бой.

Зручний приклад для відпрацювання відповідного змістові твору легкого legato, дводольної схеми, прийомів затримання звука на першій долі і зняття звучання на першій і останній долях такту, виконання логічних наголосів на першій долі.

ОЙ ЧОГО Ж ВИ ПОЖУРИЛИСЬ

Українська народна пісня

Обробка В. Уманця

Tempo di marcia

Ой чо_ го ж ви по_ жу_

ри_ лись, сте_ пи у_ кра_ ї_ ни

По_ жу_ ри_ лись, за_ сму_ ти_ лись,

за_ сму_ ти_ лись, за_ сму_ ти_ лись.

бо нас па_ ни вкри_ ли, вкри_ ли' вкри_ ли'

вкри_ ли.

Ой, чого ж ви пожурились,
 Степи України?
 Пожурились, засмутились,
 Бо нас пани вкрили. } 2 рази

Ой прочули козаченьки
 Тугу степовую:
 «Веди, батьку Приймаченку,
 Ми степ урятуєм!» } 2 рази

Від Кубані до Києва,
 З півдня до Полтави
 Гніт наклали і неволю
 Ворожії лави. } 2 рази

Прослалася, доріженька
 З півночі до Криму,
 Змели панство в Чорне море,
 Самі степи вкрили. } 2 рази

Повставайте та звільняйтесь
 Від панства, кріпачтва!
 Дожидає нас, врятує
 Червоне козацтво. } 2 рази

Зеленіють степи вільні,
 Бідняки там сіють,
 А матері синів своїх
 З славою зустріли. } 2 рази

Маршовий, героїчний характер твору потребує певного підкреслення кожної долі, чіткого показу вступів партій. Зняття звучання виконується лише в кінці другої вольти.

ЗОРЕ МОЯ ВЕЧІРННЯ

Слова Т. Шевченка

Музика М. Леонтовича

Повільно

С.
А.

Зо - ре мо - я ве - чір - ня - я, зі - йди над го - ро - ю,

Т.
Б.

по - го - во - рим ти - хе - сень - ко в не - во - лі з то - бо - ю.

mf

Роз - ка - жи, як за го - ро - ю со - неч - ко сі - да - є,

mf

як у Дніп - ра ве - се - лоч - ка во - ду по - зи - ча - є.

Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась;

Аж по воді розіслала
Зелені віти,
А на вітах гойдаються
Нехрещені діти.

Диригентський жест – м'яке, глибоке legato. Твір сприяє закріпленню навичок розділення функцій рук, показу витриманих звуків на першій і третій долях такту, виконання зняття звучання на останній долі такту.

ПРИЛЕТІЛА ПЕРЕПІЛОНЬКА

Українська народна пісня

Обробка Л. Ревуцького
Аранжування О. Равінова

Не поспішаючи

C. При_ле_ті_ла пе_ре_пі_лонь_ка

A. При_ле_ті_ла пе_ре_пі_лонь_ка та у зе_

cresc. у зе_ле_ну_ю ді_бро_вонь_ку, *dim.* при_ле_ті_ла, за_жу_ри_ла_ся.

cresc. _ле_ну_ю ді_бро_вонь_ку, *dim.* за_жу_ри_ла_ся.

pp Ой
«Ой зе_ле_на_я ді_бро_вонь_ко, ой,
ой бід_на_я ти го_

pp Ой ой,

_ло_вонь_ко, що ра_но те_бе слу_сто_ше_но».

ой.

Наспівний, сумний характер твору вимагає застосування м'якого, глибокого legato. Слід звернути увагу на виразний показ чергового вступу голосів, витриманих звуків, фермат, що знімаються і не знімаються.

ЗА ГОРОДОМ КАЧКИ ПЛИВУТЬ

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Легко, рухливо

С. *p* 1. За го - ро - дом кач - ки пли - вуть, ка - че - ня - та кря - чуть,

А. *p* Гей!

вбо - гі дів - ки за - між і - дуть, а ба - га - ті пла - чуть.

mp 3. Чи чу - ла ти, дів - чи - нонь - ко, як я те - бе кли - кав,

гей, *mf* че - рез тво - є по - дві - р'яч - ко си - вим ко - нем ї - хав.

f 8. Ой десь гу - де, ой десь гра - є, скрип - ка ви - ти - на - є:

О - це вдо - ва сво - їй до - ні ве - сіл - ля справ - ля - є.

О - це вдо - ва

Характер звуковедення – non legato. Рухливий темп зумовлює застосування легкого кистьового жесту. Слід звернути увагу на виразне виконання акцентів і логічних наголосів.

ЯК ПОСІЮ ОВЕС

Українська народна пісня

Обробка А. Коломійця

Moderato leggiero

1 Як по-сі-ю о-вес та й до зер-на у-весь.
3. По-ко-шу я о-вес та й до зер-на у-весь.

До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь.

До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь.

2. По-ско-род-жу о-вес та й до зер-на у-весь.
4. По-в'я-жу я о-вес та й до зер-на у-весь.

2. По-ско-род-жу о-вес та й до зер-на у-
4. Пс-в'я-жу я о-вес та й до зер-на у-

До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь *rosso rit.*

-весь. До зер-на, до зер-на, до зер-на у-весь.

5 Змо-ло-чу я о-вес та й до зер-на у-весь
6 Та й продам я о-вес та й до зер-на у-весь

5 Змо-ло-чу я о-вес та й до зер-на у-весь
6 Та й про-дам я о-вес та й до зер-на у-весь

До зер - на, до зер - на, до зер - на у - весь До зер -

-на, до зер - на до зер - на у - весь

Та й до зер - на у - весь

Як посію овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Поскороджу овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Покошу я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Пов'яжу я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Змолочу я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Та й продам я овес
Та й до зерна увесь.
До зерна, до зерна,
До зерна увесь.

Диригентський жест – м'яке legato. Потребує розділення функцій рук і достатньої їх самостійності, сприяє розвитку навичок виконання виразного фразування і нюансування. Рекомендується для вивчення в другому півріччі.

ВСТРЕЧАЙТЕ ДЕНЬ МАЯ

Переклад М. Павлової

Музика Ф. Шуберта

Allegretto

C. I
II

mf

1. В по - лях со - би - ра - я ве - сен - ний бу - кет, встре - чай - те день
3. У - кра - си - ла скло - ны цве - тов би - рю - за, в по - лях а - не -

A.

mf

ма - я, сним ра - дость и свет! Цве - тень - ем до - ли - ны лю - бу - ет - ся
- мо - ны от - кры - ли гла - за. Без дна и без кра - я про - стор го - лу -

взор, жуж - жань - ем пче - ли - ным раз - бу - жён про - стор. 2. Ед - ва раз - ру - мя - нит все
- бой! Все э - то день ма - я при - нес нам с со - бой!

pp

pp

Fine

ок - на за - кат, нас пе - сней за - ма - нит ма - ли - нов - ка в сад. В по -

pp

pp

- лях со - би - ра - я ве - сен - ний бу - кет, встре - чайте день ма - я, сним радость и свет!

Da Capo al Fine

Характер звуковедення – non legato. Твір корисний для відпрацювання легкого кистьового жесту, дроблених вступів, зняття звучання на першій долі такту, виконання логічних наголосів (на сильній долі через такт) і динамічних відтінків.

ВИЙДИ, ГРИЦЮ, НА ВУЛИЦЮ

Українська народна пісня

Обробка Г. Верьовки

Andantino

f

1—5 Вий_ди, Гри_цю, на ву_ли_цю і ти, ко_ва_лен_ку,
9—10

mf

за_грай ме_ні в сви_сті_лоч_ку сти_ха_по_ма_лень_ку. 6—8 Що ви_ве_ду

6.7 8

нит_ку та по_ши_ю свит_ку. тан_ців.

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of three systems of music. Each system includes a vocal line on a single treble clef staff and a piano accompaniment on grand staff (treble and bass clefs). The first system starts with a forte (f) dynamic. The second system includes a mezzo-forte (mf) dynamic. The third system features first and second endings, with measures 6.7 and 8 indicated above the staff. The lyrics are in Ukrainian and are placed below the vocal line.

1. Вийди, Грицю, на вулицю
І ти, коваленку.
Заграй мені в свистілочку
Стиха-помаленьку.
2. Заграй мені в свистілочку
Стиха-помаленьку.
Свистілочка, як бджілочка,
В білих ручках гуде.
3. Ти, місяцю-перекрою,
Зайди за комору,
Не бачила миленького,
Не піду додому.
4. Хоч бачила, не бачила,
Ніде не зачую,
Не стояла сюю нічку
Й не переночую.
5. Весняночко, паняночко,
Де ти зимувала?
У садочку на кілочку
Пряла на сорочку.
6. Що виведу нитку
Та пошию свитку;
7. А з тих торочок
Та нашу сорочок;
8. А з тих кінців
Та нашу штанців.
9. Леле, тату, леле, мамо,
Леле, коваленку,
Заграй мені у дудочку
Стиха-помаленьку.
10. Леле, леле, а млин меле,
А колесо креше,
А дівчина правду каже,
Козаченько бреше.

Диригентський жест – non legato. Зручний приклад для відпрацювання дводольної схеми, легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ОЙ НА ГОРІ ЖИТО

Українська народна пісня

Обробка К. Стеценка

Con moto

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of two flats (B-flat and E-flat). It consists of three systems, each with a vocal line and a piano accompaniment. The piano part features a steady bass line and chords in the right hand. Dynamics include *mf* (mezzo-forte) and *p* (piano).

System 1:

Vocal line: *mf*
Ой на го_ рі жи_ то... Си_ дить зай_ чик,

Piano accompaniment: *mf* (first measure), *p* (third measure)

System 2:

Vocal line: він ніж_ ка_ ми че_ бе_ ря_ є.

Piano accompaniment: continues with chords and bass line.

System 3:

Vocal line: Ко_ ли б та_ кі ніж_ ки ма_ ля, то я б ни_ ми че_ бе_ ря_ ла,

Piano accompaniment: continues with chords and bass line.

Як той зай_ чик, як той зай_ чик.

Ой на горі жито...
Сидить зайчик.
Він ніжками чеберяє.
Коли б такі ніжки мала,
То я б ними чеберяла,
Як той зайчик,
Як той зайчик.

Ой на горі просо...
Сидить зайчик,
Він ніжками чеберяє.
Коли б такі ніжки мала,
То я б ними чеберяла,
Як той зайчик,
Як той зайчик.

Ой на горі гречка...
Сидить зайчик,
Він ніжками чеберяє.
Коли б такі ніжки мала,
То я б ними чеберяла,
Як той зайчик,
Як той зайчик.

Диригентський жест – non legato. Грайливий, рухливий характер твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту з незначним підкресленням кожної долі. Опановуються прийоми затримання звуку на першій долі, зняття звучання на першій і другій долях такту, розділення функцій рук.

КОТИКУ СІРЕНЬКИЙ

Українська народна пісня

Гармонізація М. Вериківського

Lento cantabile

p

Ко-ти-ку сі-рень-кий, ко-ти-ку бі-лень-ий,

p

кот-ку во-ло-хат-ти, не хо-ди по ха-ті, Не хо-ди по ха-ті,

не бу-ди ди-тя-ти. Ди-тя бу-де спа-ти, ко-тик вор-ко-та-ти.

Ой на ко_та вор_ко_та, на ди_ти_ну дрі_мо_та. А- а, лю_лі,

А- а, лю_лі, а...

Котику сіренький,
Котику біленький,
Котку волохатий,
Не ходи по хаті.

Не ходи по хаті,
Не буди дитяти.
Дитя буде спати,
Котик – воркотати.

Ой на кота воркота,
На дитину дрімота.
А-а, люлі,
А-а, люлі,
А.

Ліричний характер колискової пісні потребує застосування м'якого legato. Твір корисний для відпрацювання чотиридольної схеми, виконання виразного фразування, логічних наголосів, зняття звучання на першій та останній долях такту, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ОСЕНЬ

Слова О. Плещеева

Музыка Ц. Кюї

Не поспішаючи

p О-сень на-сту-пи-ла, вы-сох-ли цве-ты,
и гля-дят у-ны-ло го-лы-е ку-сты. Вя-нет и жел-те-ет трав-ка на лу-
-гах, толь-ко зе-ле-не-ет о-знь на по-лях.
mf Ту-ча не-бо кро-ет, солн-це не бле-стит, ве-тер в по-ле

p

М *М* *М*

М *7* *М* *7* *М*

cresc.

во - ет, до-ждик мо-ро - сит. За - шу - ме - ли во - ды бы-стро-го ру - чья,

dim.

птич-ки у - ле - те - ли в теп - лы - е кра - я.

Осень наступила, высохли цветы,
И глядят уныло голые кусты.
Вянет и желтеет травка на лугах,
Только зеленеет озимь на полях.

Туча небо кроет, солнце не блестит,
Ветер в поле воет, дождик моросит.
Зашумели воды быстрого ручья,
Птички улетели в тёплые края.

Твір спокійного лірико-споглядального характеру. Диригентський жест – м'яке legato. Зручний приклад для відпрацювання дводольної схеми, прийомів зняття звучання на останній долі такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

РЕВЕ ТА СТОГНЕ ДНІПР ШИРОКИЙ

Слова Т. Шевченка

Музика Д. Крижанівського

Обробка С. Орфєєва

Помірно

с.
а.

p

Ре_ ве та стог_ не Дніпр ши_ ро_ кий,

p

сер_ ди_ тни ви_ тер за_ ви_ ва.

mp

До_ до_ лу вер_ би гне ви_ со_

mp

- ки. го - ра - ми хви - лю пі - дій - ма.

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма.

І блідий, місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі,
То виринав, то потопав.

Ще треті півні не співали,
Ніхто ніде не гомонів,
Сичі в гаю перекликались,
Та ясен раз у раз скрипів.

Характер звуковедення – глибоке, тягуче *legato*. Твір корисний для відпрацювання тридольної схеми, навичок затримання звука на першій долі, зняття звучання на останній долі такту, виконання виразного фразування, логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ЖУРАВЕЛЬ

Українська народна пісня

Обробка К. Стеценка

Scherzoso

С. А.

mf

За_ на_ див_ ся жу_ ра_ вель, жу_ ра_ вель до ба_

mf

би них ко_ но_ пель, ко_ но_ пель. Ся_ кий, та_ кий жу_ ра_ вель,

ся_ кий та_ кий

ся_ кий, та_ кий дов_ го_ но_ сий, ся_ кий, та_ кий дов_ го_ но_ гий,

ся_ кий та_ кий ви_ сту_ па_ є, ко_ но_ пель_ ку все ши_ па_ є

Занадився журавель, журавель
До бабиних конопель, конопель.

Приспів:

Сякий, такий журавель,
Сякий, такий довгоносий,
Сякий, такий довгоногий,
Сякий, такий виступає,
Конопельку все щипає.

Оце ж тобі, журавель, журавель,
Не літай до конопель, конопель.

Приспів.

Щоб ти більше не літав, не літав,
Конопельки не щипав, не щипав.

Приспів.

Грайливий, рухливий характер твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту з незначним підкресленням кожної долі. Диригентський жест – *non legato*. Потребує розділення функцій рук і достатньої їх самостійності, сприяє розвитку навичок виконання акцентів.

ОЙ ЛІТАЄ СОКОЛОНЬКО

Українська народна пісня

Обробка Г. Верьовки

Allegretto non tanto

С. А. *mf*

Ой лі_ та_ є со_ ко_ лонь_ ко по по_ лю,

mf

та зби_ ра_ є че_ ля_ донь_ ку до до_ му.

І_ ди, і_ ди, че_ ля_ донь_ ко, до до_ му,

ви_ гу_ ля_ ла все лі_ теч_ ко по по_ лю.

Ви_ гу_ ля_ ла все лі_ теч_ ко ще й жни_ ва,

за_ бо_ лі_ ла го_ лі_ вонь_ ка ще й спи_ на

Ой літає соколонько по полю
Та збирає челядоньку додому.

Іди, іди, челядонько, додому,
Вигуляла все літечко по полю.

Вигуляла все літечко ще й жнива,
Заболіла голівонька ще й спина.

Диригентський жест – м'яке *legato*. Зручний приклад для відпрацювання чотиридольної схеми, прийомів затримання звуку на третій долі, зняття звучання на останній долі такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

МАРИНА

Українська народна пісня

Обробка К. Домінчена

Помірно

The musical score is written in 3/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of a piano accompaniment and a vocal line. The piano part begins with a *p* dynamic and includes markings for *rit* and *a tempo*. The vocal line starts with a *p* dynamic and includes a *rit* marking. The lyrics are in Ukrainian and describe a woman named Marina who has been waiting for her husband for many years.

p

rit *a tempo*

p

с.
а.
Кру_гом Ма_ри_нонь_ки хо_ди_ли ді_вонь_ки

сто_ро_но_ю до_щик і_де сто_ро_но_ю

та на мо_ю ро_жень_ку чер_во_ну,

сто ро но ю та на мо ю ро жень

The first system of the musical score consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is written in a single staff with a treble clef. The piano accompaniment is written in two staves (treble and bass clefs) joined by a brace. The lyrics are: "сто ро но ю та на мо ю ро жень".

ку чер во ну. Ой на мо рі хви ля,

The second system of the musical score consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is written in a single staff with a treble clef. The piano accompaniment is written in two staves (treble and bass clefs) joined by a brace. The lyrics are: "ку чер во ну. Ой на мо рі хви ля,". A circled cross symbol is placed above the vocal staff.

при до ли ні ро са, сто ро но ю до щик і

The third system of the musical score consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is written in a single staff with a treble clef. The piano accompaniment is written in two staves (treble and bass clefs) joined by a brace. The lyrics are: "при до ли ні ро са, сто ро но ю до щик і".

де, сто ро но ю

The fourth system of the musical score consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is written in a single staff with a treble clef. The piano accompaniment is written in two staves (treble and bass clefs) joined by a brace. The lyrics are: "де, сто ро но ю".

та на ми бар_ві_ но_ чок зе_ ле_ ний

_ний

_ну

Кругом Мариноньки ходили дівоньки,
 Стороною дощик іде,
 Стороною та на мою роженьку червону. (2 рази)

Ой на морі хвиля, при долині роса,
 Стороною дощик іде,
 Стороною та на мій барвіночок зелений. (2 рази)

Сьогодні Івана, а завтра Купала,
 Рано-вранці сонце зійшло,
 Рано-вранці та на мою роженьку червону. (2 рази)

Диригентський жест – м'яке legato. Твір застосовується для відпрацювання чотиридольної схеми, зняття звучання на другій і третій долях такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ЗИМНИЙ ВЕЧЕР

Слова О. Пушкина

Музыка М. Яковлева

Досить повільно

p

1. Бу - ря мгло - ю не - бо кро - ет, вих - ри снеж - ны - е кру -

v

- тя, то, как зверь, о - на за - во - ет, то за - пла - чет, как ди -

v mf

- тя. То по кров - ле об - вет - ша - лой вдруг со - ло - мой за - шу -

- мит, то, как пут-ник за-поз-да-лый, к нам во-кош-ко за-сту-чит.

p

legato

Буря мглою небо кроет,
 Вихри снежные крутя,
 То, как зверь, она завоет,
 То заплачет, как дитя.
 То по кровле обветшалой
 Вдруг соломой зашумит,
 То, как путник запоздалый,
 К нам в окошко застучит.

Наша ветхая лачужка
 И печальна и темна.
 Что же ты, моя старушка,
 Приумолкла у окна?
 Или бури завываньем
 Ты, мой друг, утомлена,
 Или дремлешь под жужжанье
 Своего веретена?

Выпьем, добрая подружка
 Бедной юности моей,
 Выпьем с горя, где же кружка?
 Сердцу будет веселей.
 Спой мне песню, как синица
 Тихо за морем жила;
 Спой мне песню, как девица
 За водой поутру шла...

Буря мглою небо кроет,
 Вихри снежные крутя,
 То, как зверь, она завоет,
 То заплачет, как дитя.
 Выпьем, добрая подружка
 Бедной юности моей,
 Выпьем с горя, где же кружка?
 Сердцу будет веселей.

Диригентський жест – м'яке legato. Основні завдання: відпрацювання дводольної схеми, зняття звучання на першій долі такту, виконання логічних наголосів, динамічних відтінків, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

ЗИМНЯЯ ДОРОГА

Слова О. Пушкина

Музыка О. Алябьева
Перекладення А. Луканіна

Стримано, не поспішаючи

mf poco a poco dir.

p

1. Сквозь вол - ни - сты - е ту - ма - ны

p

про - би - ра - ет - ся лу - на.

mf

На пе - чаль - ны - е по - ля - ны

fp

льет пе - чаль - но свет о - на, льет пе - чаль - но

fp

свeт она.

p

pp

poco a poco morendo

Сквозь волнистые туманы
 Пробирается луна.
 На печальные поляны
 Льёт печально свет она. (2 рази)

По дороге зимней, скучной,
 Тройка борзая бежит,
 Колокольчик однозвучный
 Утомительно гремит. (2 рази)

Что-то слышится родное
 В долгих песнях ямщика:
 То разгулье удалое,
 То сердечная тоска... (2 рази)

Ни огня, ни чёрной хаты...
 Глушь и снег... Навстречу мне
 Только вёрсты полосаты
 Попадают одне. (2 рази)

Ліричний характер твору зумовлює застосування м'якого legato. Слід уникати формального підкреслювання першої долі кожного такту, будуючи музичну фразу відповідно до логічних наголосів поетичного тексту. Відпрацьовуються прийоми затримання звука на першій долі такту, виконання пунктирного ритму, акцентів, нюансів.

ГОРНЫЕ ВЕРШИНЫ

Слова М. Лермонтова

Музыка О. Варламова
Перекладення А. Луканіна

Не поспішаючи

p

Гор-ны - е вер - ши - ны спят во тьме ноч - ной,

pp

ти - хи - е до - ли - ны пол-ны све-жей мглой. Гор-ны - е вер-ши - ны

v

спят во тьме ноч - ной, *v* ти - хи - е до - ли - ны *pp* пол-ны све-жей мглой.

pp

p

Не пылит до - ро - га, не дро - жат ли - сты...

pp

По - дожди не - мно - го: от - дохнешь и ты. Не пылит до - ро - га,

mf

не дрожат ли - сты... По - дожди не - мно - го: от - дохнешь и ты,

pp замедляя

C

Диригентський жест – м'яке legato. Твір сприяє закріпленню навичок виконання дводольної схеми, зняття звучання на другій долі такту, пунктирного ритму, цезур, фермат в кінці твору, виразного фразування та нюансування.

ПУТЬ В ГОРАХ

Болгарська народна пісня

Переклад С. Болотіна

Обробка О. Животова

Помірно

mf

p

p

Тру . ден путь в го . рах, бе . лый ту . ман та . ет.

Ночь тем . на, но пас . тух до . ро . гу зна . ет.

f

Где - то там вни - зу вто.рит по - ток гро - му.

mf

и ве - дем мы о - вец тро - пин - кой к до - му

p

Ти - хо мы и - дем,

p *связно*

мол. ча сто. ят го. ры На во. сто.

ке за. ря зар. де. ет ско. ро

У творі застосовується глибоке legato в крайніх частинах і більш пружне – в середній. Певну трудність становить показ тріолей, що вимагають більш підкресленої «диригентської точки». Рух двох восьмих у долі слід показувати більш м'яко. В диригентському жесті необхідно прагнути передати своєрідність ритмічного малюнка та особливості лігатури фортепіанного супроводу.

СКВОРЦЫ ПРИЛЕТЕЛИ

Слова І. Матусовського

Музыка І. Дунаевського

Помірно

ff

Детский хор *mf*

1. О-пять свой на-ряд об-но-ви-ли в зе-ле-ных по-

Музыкальный фрагмент с нотами и текстом:

бе- гах ле- са, и нас на за- ре раз- бу-

Музыкальный фрагмент с нотами и текстом:

ди- ли ве- се- лых сквор- цов го- ло- са.

Музыкальный фрагмент с нотами и текстом:

Зна- ко- мы- е звон- ки- е тре- ли — мы

Музыкальный фрагмент с нотами и текстом:

сра- зу уз- нать их смог- ли. Ре- бя-

Музыкальный фрагмент с нотами и текстом:

та! Ре- бя- та! Сквор- цы при- ле- те- ли! Сквор-

цы при- ле- те- ли, на крыль- ях вес- ну

Для повторення

при- нес- ли!

Для закінчення

-ли!

У творі застосовується легке, невелике за амплітудою legato. Слід звернути увагу на необхідність розділення функцій рук, розвиток їх достатньої самостійності, виконання логічних наголосів, акцентів, виразного фразування, чіткий показ вступів і зняття звучання.

ПЕСНЯ О ДНЕПРЕ

Слова Є. Долматовського

Музика М. Фрадкіна

Широко

mf

Б. *Соло p*

У прибреж-ных лоз, у вы-со-ких круч и лю-би-ли мы, и рос-

- ли. Ой, Днепро, Дне-про, ты ши-рок,мо-гуч, над то-бой ле-тят жу-рав-

Т. *Хор f*

Б. *f*

Ой, Днеп-ро, Днепро, ты ши-рок,мо-гуч, над то-

- ли.

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of four systems. The first system shows the piano introduction with a *mf* dynamic. The second system features a vocal solo for the Bass (Б.) with a *p* dynamic, accompanied by piano accompaniment. The lyrics are: "У прибреж-ных лоз, у вы-со-ких круч и лю-би-ли мы, и рос-". The third system continues the vocal solo with lyrics: "- ли. Ой, Днепро, Дне-про, ты ши-рок,мо-гуч, над то-бой ле-тят жу-рав-". The fourth system introduces a Chorus (Хор) with a *f* dynamic, accompanied by piano accompaniment. The lyrics are: "Ой, Днеп-ро, Днепро, ты ши-рок,мо-гуч, над то-". The score concludes with the word "- ли." in the vocal line.

Для повторения

Для окончания

- бой ле-тят жу-рав-ли. -бой.

Соло

Ты у -

У прибрежных лоз, у высоких круч
И любили мы, и росли.
Ой, Днепр, Днепр, ты широк, могуч,
Над тобой летят журавли.

Ты увидел бой, Днепр, отец-река...
Мы в атаку шли под горой.
Кто погиб за Днепр, будет жить века,
Коль сражался он как герой.

Враг напал на нас, мы с Днепра ушли,
Смертный бой гремел, как гроза.
Ой, Днепр, Днепр, ты течёшь вдали,
И волна твоя, как слеза.

Из твоих стремнин ворог воду пьёт,
Захлебнётся он той водой!
Славный час настал – мы идём вперёд
И увидимся вновь с тобой.

Зміст куплетів пісні зумовлює їх різноманітну динаміку (від piano до forte) і, відповідно, різноманітний характер диригентського жесту. Дихання до кожної музичної фрази, що починається з четвертої долі такту, слід показувати комбінованим жестом на третій долі.

ТРАВКА ЗЕЛЕНЕЕТ

Слова О. Плещеева

Музыка Р. Гліера

Спокойно

С. А.

p

Трав-ка зе-ле-не-ет,

p

сол-ныш-ко бле-стит, - лас-точ-ка с вес-но-ю в се-ник нам ле-тит.

mf

С не-ю солн-це кра-ше и вес-на ми-лей! Про-ще-бечь с до-ро-ги

mf

нам при-вет ско-рей, про-ще-бечь с до-ро-ги нам при-вет ско-рей.

C. *mf*
Дам те_бе я зе_рен,

A. *mf*

а ты пе_сню спой, что из стран да_ле-ких при_нес_ла с со_бой,

что из стран да_ле-ких при_нес_ла с со_бой.

p

Диригентський жест – legato. Твір застосовується для відпрацювання чотиридольної схеми, зняття звучання на четвертій долі такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

КОЛО ДУНАЄЧКУ, КОЛО БЕРЕЖЕЧКУ

Українська народна пісня

Обробка М. Лисенка

Andante tranquillo

С. Ко- ло Ду- на- єч- ку ко- ло бе- ре- жеч- ку да ри- ну- ла
 А.

во- да з Ду- на- ю, з Ду- на- ю

p *f*

ти-хо-го, з бе-реж-ка кру-то-го

Коло Дунаєчку, коло бережечку,
 Приспів:
 Да ринула вода з Дунаю,
 З Дунаю тихого,
 З бережка крутого.

Там три козаки коней напували.
 Приспів.

А Максимко каже: «Я Катрусю люблю.
 Приспів.

Я Катрусю люблю і за себе візьму.»
 Приспів.

А Андрійко каже: «Я Парасю люблю.
 Приспів.

Я Парасю люблю і за себе візьму.»
 Приспів.

А Василько каже: «Я Марусю люблю.
 Приспів.

Я Марусю люблю і за себе візьму.»
 Приспів.

Диригентський жест – legato. Твір сприяє закріпленню навичок виконання дводольної схеми, показу витриманих звуків на першій долі такту, фермат у кінці твору, ознайомленню з принципами диригування творів із супроводом.

ПОЛИНУЛА ЧЕЧИТОЧКА

Українська народна пісня

Обробка Є. Юцевича

Moderato

с. *rosso a* *rosso acceler.*

А. *f* *p*

По-ли-ну-ла че-чі-точ-ка в виш-не-вий са-док,

mf *p* *rosso a* *rosso acceler.*

Ви- ве- ла ді- ток: от Яв- до- сю

а ви- ве- ла че-чі-точ-ка се- ме- ро ді- ток: Ви-

f *mf*

cresc. *mf*

і Фе- до- сю, Вар- ва- ри- ну, Ка- те- ри- ну, і Я- ри- ну,

-ве- ла ді- ток: Вар- ва- ри- ну, Ка- те- ри- ну,

і Ма-ри-ну, На-сту-сю сво-ю, са-му мен-шу-
 і Я-ри-ну, і Ма-ри-ну.
 -ю. Га-га-га! Са-му мен-шу-ю.

Полинула чечіточка в вишневий садок,
 А вивела чечіточка семеро діток:
 От Явдосю і Федосю,
 Варварину, Катерину,
 І Ярину, і Марину,
 Настусю свою,
 Саму меншую.
 Га-га-га!
 Саму меншую.

Диригентський жест – легке legato. Твір сприяє закріпленню навичок виконання дводольної схеми, зняття звучання на першій і другій долях такту, акцентів, фермат, що не знімаються, виразного фразування і нюансування.

ПОДОЛЯНОЧКА

Українська народна пісня

Обробка Ю. Соколовського

По́жвавле́но

The musical score is written in 4/4 time with a key signature of one flat (B-flat). It consists of three systems of music.

System 1: Piano accompaniment. The right hand features a melodic line with slurs and accents, while the left hand provides a rhythmic accompaniment. A dynamic marking of *f* (forte) is present.

System 2: Vocal entry. The vocal line (Soprano, marked 'C.') begins with the lyrics "Де́сь тут бу_ ла по_ до_ ля_ ноч_ ка,". The piano accompaniment continues with a dynamic marking of *dim* (diminuendo) and *mf* (mezzo-forte).

System 3: Continuation of the vocal line with lyrics "де́сь тут бу_ ла мо_ ло_ де_ сень_ ка, тут во_ на сі_ ла,". The piano accompaniment continues with a dynamic marking of *mf*.

cresc тут во-на впа-ла, до зем-лі при-па-ла, сім літ не вми-ва-лась,
cresc *mf*

бо во-ди не ма-ла

p Ой у-стань, у-стань, по-до-ля-ноч-ко, *cresc* ой у-стань, у-стань,
p *cresc*
 Ой у-стань

mf

мо-ло-де-сь-ка. У-мий сво-є лич-ко, та лич-ко бі-лень-ке,

mf

У- мий лич-ко

cresc. poco a poco

бі- жи до Ду-на-ю, бе-ри мо-ло-день-ку, бе-ри ту, що скра-ю.

cresc. poco a poco

cresc. poco a poco

8

f *mf*

mf *cresc* *f* *rit*

Бі- жи до Ду-на- ю, бе-ри мо-ло-день- ку, бе-ри ту, що скра- ю.

mf *cresc* *f* *rit*

mf *cresc* *f* *rit* *sf*

Десь тут була подоляночка,
 Десь тут була молодесенька,
 Тут вона сіла,
 Тут вона впала,
 До землі припала,
 Сім літ не вмивалась,
 Бо води не мала.

Ой устань, устань, подоляночко,
 Ой устань, устань, молодесенька,
 Умий своє личко,
 Та личко біленьке,
 Біжи до Дунаю,
 Бери молоденьку,
 Бери ту, що скраю. } *двічі*

Диригентський жест – м'яке legato. Твір рекомендується для відпрацювання чотиридольної схеми, зняття звучання на останній долі такту, виконання логічних наголосів, ознайомлення з принципами диригування творів із супроводом.

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

Другий рік навчання

Основними завданнями другого року навчання є: розмежування функцій правої і лівої рук (самостійна роль лівої руки в показі нюансів, вступів різних голосів, витриманих звуків та ін.); показ вступів після основної метричної долі такту (дроблений вступ); відображення більш широкої палітри темпів (темп повільний, зміна темпу – *piu mosso*, *meno mosso*, *accelerando*, *ritenuto*, *stringendo*, *allargando*) і динамічних відтінків (*crescendo*, *diminuendo*, *subito forte*, *subito piano*, *pianissimo*, *fortissimo*); оволодіння навичками диригування *staccato*.

Більш докладно вивчаються прийоми виконання фермат (фермата, що знімається на початку, в середині та в кінці твору; фермата на паузі в середині твору; фермата, що не знімається).

В другому півріччі включаються до репертуару порівняно нескладні за хоровою фактурою твори в розмірах 6/8 і 6/4, які диригують за шестидольною та дводольною схемами, а також твори з акцентами і синкопами.

Вдосконалюючи навички диригування, що були набуті протягом першого року навчання, слід приділити значну увагу відпрацюванню плавних рухів у помірному темпі при середній силі звучання.

Протягом одного семестру вивчаються 5-6 творів, з яких 2-3 твори шкільного репертуару.

ЛЕТНИЙ ВЕЧЕР

Переклад М. Бахтинського

Музика В. Моцарта

Не поспішаючи

The musical score is presented in three systems. Each system consists of a vocal line (Soprano/Alto and Tenor/Bass) and a piano accompaniment. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/4. Dynamics include *p*, *pp*, and *mf*. The lyrics are in Ukrainian and Russian.

System 1:

С. А.
 По_ ра ве_ чір_ ньо_ ї у_ ті_ хи, стру_ му_ є сві_ жість
 Ве_ чер_ ний час на_ став от_ рад_ чий, и ве_ те_ рок по_

System 2:

ти_ хо- ти_ хо. Зга_ са_ є си_ ній во_ до- грай, зо_ ря ру_
 _ дул про_ хлад_ ний, за_ кат ру_ мя_ нит не_ ба свод, блед_ не_ ет

System 3:

_ м'я_ нить не_ бо_ край, зо_ ря ру_ м'я_ нить не_ бо_ край.
 даль зер_ каль_ ных вод, блед_ не_ ет даль зер_ каль_ ных вод.

Пора вечірньої утіхи,
 Струмє свіжість тихо-тихо.
 Згасає синій водограй,
 Зоря рум'янить небокрай.

Вечерний час настал отрадний,
 И ветерок подул прохладный,
 Закат румянит неба свод,
 Бледнеет даль зеркальных вод.

Так дихати в цю мить привільно,
 Так серцю радісно і вільно.
 Душа тендітна, як струна,
 Відради сповнена вона.

Как в этот час дышать привольно,
 И сердцу радостно и вольно.
 Душа отрадой вся полна,
 И в ней царит любовь одна.

Характер звуковедення – legato. Слід звернути увагу на показ вступів на першій і третій долях, зняття звучання на другій долі такту, різноманітний динамічний план (від *pp* до *mf*). Мета – засвоєння рухомих нюансів у межах стислої фрази.

MISERERE

Музика А. Лотті

Не поспішаючи *p*

C. Mi - se - re - re

A. Mi - se - re - re me -

se - cun - dum

me - i De - us se - cun - dum

-i De - us

Mag - nam mi - se - re cor - di - am mi - se - re

cor - di - am tu - am!

tu - am!

Диригентський жест – м'яке, глибоке legato. Основними завданнями є виразне проведення теми кожного голосу, витримування педальних звуків, показ вступів на першій і другій долях, зняття звучання на останній долі такту.

СОЛОВЬЁМ ЗАЛЁТНЫМ

Російська народна пісня

Слова О. Кольцова

Обробка М. Анцева

Помірно

Т.
Со . ло . вьем за - лет - ным ю . ность про - ле - те - ла,
Б.
вол . ной в не - по - го - ду ра - дость про - шу - ме - ла.

ускоряя *cresc.* замедлить

По - ра зо . ло - та - я бы - ла да со - кры - лась;
В первом темпе *dim.* 1. 2. *p*

си - ла мо - ло - да - я с те . лом из - но - си - лась - си - лась.

От кручины-думы
В сердце кровь застыла;
Что любил, как душу,
И то изменило.
Как былинку, ветер
Молодца шатает;
Зима лицо знобит,
Солнце сожигает. } 2 рази

До поры, до время
Всем я весь изжился,
И кафтан мой синий
С плеч долой свалился!
Без любви, без счастья
По миру скитаюсь.
Разойдусь с бедою, –
С горем повстречаюсь! } 2 рази

Ліричний, сумний характер твору потребує застосування м'якого, глибокого legato. Основні диригентські завдання: виконання витриманих звуків, фермат, що не знімаються, на першій і другій долях такту, акцентів, темпових змін.

ВЕСНОЙ

Музыка Ф. Абта

Moderato

С. Ког- да по-ра ве- сень- ня- я рас- пустит- ся кра- со- ю, то ра- дость не под- дель- на- я жи-
 А. - ви- тель- но про- лёт- ся над зем- лё- ю. Ах, в э- ту по- ру ми- лу- ю уж
 ка- кой вле- чёт нас
 до- ма не си- дит- ся нам, ка- кой- то чуд- ной си- ло- ю вле- чёт нас всё к ле- сам, по- лям, где
 ды- шит всё от- ра- дой. Где ды- шит все от- ра- дой.
 Где ды- шит всё от- ра- дий.

Диригентський жест – комбінування non legato, staccato і legato. Твір сприяє відпрацюванню багатьох диригентських навичок, чіткому і виразному виконанню різноманітних штрихів, акцентів, логічних наголосів, динамічних контрастів.

СОСНА

Слова М. Лермонтова

Музика М. Іполітова-Іванова

Помірно

На се-ве-ре ди-ком сто-ит о-ди-но-ко на го-лой вер-

-ши-не сос-на и дре-млет ка-ча-ясь, и сне-гом сы-пу-чим о-

-де-та, как ри-зой, о-на. И снит-ся ей всё, что в пу-сты-не да-

-ле-кой-в том кра-е, где солн-ца вос-ход, од-на и груст-на на у-

Медленно

-те-се го-рю-чем пре-крас-на-я паль-ма ра-стёт.

Диригентський жест – legato. Необхідно звернути увагу на виразність виконання логічних наголосів і кульмінацій, чіткість показу цезур (зняття звучання) на різних долях такту, зміни темпу і динаміки.

ОСЕНЬ

Переклад Ю. Петренка

Музика М. Анцева

Рухливо!

По_ над го_ ри, по_ над до_ ли роз_ сти_ ла_ еть_ ся ту_ ман,
Над до_ ли_ ной, над го_ ра_ ми рас_ сти_ ла_ ет_ ся ту_ ман,
о_ го_ лив лі_ си зе_ ле_ ні злий о_ сін_ ній у_ ра_ ган. О_ го_ , ив лі_
об_ на_ жил в ле_ су де_ ре_ вья злий о_ сен_ ний у_ ра_ ган. Об_ на_ жил в ле_
злий у_ ра_ ган. злий у_ ра_ ган.
_ си зе_ ле_ ні злий о_ сін_ ній у_ ра_ ган. І ли_ ше бе_ різ_ ка ю_ на
_ су де_ ре_ вья злий о_ сен_ ний у_ ра_ ган. у_ од_ ной бе_ різ_ ки толь_ ко
збе_ рег_ ла ще о_ дяг свій: на_ че зро_ ше_ не сльо_ за_ ми,
у_ це_ лє_ е_ ше на_ ряд: буд_ то смо_ че_ ны сле_ за_ ми,
лис_ тя сві_ тить_ ся на_ ній, лис_ тя сві_ тить_ ся на_ ній.
лис_ тья влаж_ ны_ е_ блє_ стят, лис_ тья влаж_ ны_ е_ блє_ стят.
лис_ тья на_ блє_ ній. стят, лис_ тья на_ блє_ ній. стят.

Характер звуковедення – *legato*. Всі вступи виконуються на першу долю такту. Фермата на першій і другій долі 20 такту не знімається. Слід звернути увагу на показ динаміки, логічних наголосів, кульмінацій.

ГРОЗА

Слова П. Белоусова

Музыка Ц. Кюї

Moderato $\text{♩} = 72$

pp *f*

С. I
II

А. I
II

Из-за гор и ле- са ту- ча гро- зо- ва- я при- пол-з-ла не- слы- шно, сол- не- це за- сло- ня- я,

pp *f*

Под-е-е на- ве- сом стра- шно- жу-т-ко- бы- ло. Гро-м- гре- ме- ди яр- ко мол- ни- я све- ти- ла.

Ritù mosso (Более оживленно) $\text{♩} = 116$

mf

Про- нес- ла- ся ту- ча, не- бе- са си- не- ют, и лу- га цве- та- ми

mf

яр- ки- ми пе- стре- ют, И гро- зы как буд- то во- все не бы- ва- ло.

dim *ppp*

Все, как пре- жде, ти- хо и спо- кой- но, спо- кой- но ста- ло.

dim. *ppp*

замедляя

Характер звуковедения – legato і non legato. Твір корисний для відпрацювання легкого кистьового жесту, виконання логічних наголосів (на першій і третій долях), різноманітних нюансів, змін розміру і темпу.

ЗАДРЕМАЛИ ВОЛНЫ

Слова К. Р.

Музыка Ц. Кюї

Andantino

C. I
II

A. I
II

p За-дре-ма-ли вол - ны, я - сен не - ба свод, *p* све-тит ме - сяц

пол - ный над ла - зу - рью вод. *p* Се - реб - рит - ся *mf* мо - ре, *mf*

тре-пет-но го - рит. Так и ра - дость го - ре

Так и ра - дость го - ре яр - ко

Так и ра - дость го - ре

Так и ра - дость

о - за - рит. *ppp* За - дре - ма - ли вол - ны, *ppp*

я - сен не - ба свод, *p* све-тит ме-сяц пол - ный над ла - зу - рью вод. Се - реб - рит - ся *p*

мо - ре, тре - пет - но го - рит. Так и ра - дость

Так и
Так и ра - дость

Так и

го - ре

радость го - ре яр - ко о - за - рит, о - за - рит.

ра - дость го - ре яр - ко, яр - ко о - за - рит.

Диригентський жест – м'яке legato. Слід звернути увагу на необхідність виконання логічних наголосів на сильній долі кожного другого такту. Твір корисний для відпрацювання прийомів показу різноманітної динаміки, тріолей, фермат.

ДОБРОЙ НОЧИ

Слова Ф. Рюккерта
Переклад Я. Родіонова

Музыка Р. Шумана

Adagio *p* cresc.

S.
A.

1. Да - лё - кий мой друг, твой ра - достный свет мне с не - ба при -
2. Люб - лю я те - бя, всем серд - цем люб - лю, и луч твой вол -
T.
B. cresc.

7 *f* *p* rit. *p*

но - сит ве - чер - ний при - вет. 3. И гдеб ни - был я, всег - да пре - до
шеб - ный я жад - но по - в лю.

14 *ff* rit. *pp* Tempo I

мною лас - ка - ю - щий свет твой, твой луч зо - ло - той. 4. О, как - бы хо - тел я

21 *cresc. f* *p* rit.

вме - сте с то - бой си - ять над зем - лё - ю ве - чер - ней звез - дой.

Нескладний приклад керування мішаним хором із солістом. Слід звернути увагу на необхідність зняття звучання перед вступом соліста на третій долі такту і чіткий показ дальшого вступу хорових партій (після реплік соліста). Певну трудність становить виконання міжтактових синкоп у соліста і хору.

ВЕЧЕРНЯЯ ЗВЕЗДА

Переклад Я. Родіонова

Музика Р. Шумана

Adagio

cresc.

S.
A.

1. Да - лё - кий мой друг, твой ра - достный свет мне с не - ба при -
2. Люб - лю я те бя, всем серд - цем люб - лю, и луч твой вол -
p *cresc.*

T.
B.

7 *f* *p* rit. *p*
но - сит ве - чер - ний при - вет. 3. И где б ^{бл} где б я, всег - да пре - до
шеб - ный я жад - но пов - лю. *p*

14 *ff* rit. *pp* Tempo I
мног лас - ка - ю - щий свет твой, твой луч зо - ло - той. 4. О, как - бы хо - тел я

21 *cresc. f* *p* rit.
вме - сте с то - бой си - ять над зем - лё - ю ве - чер - ней звез - дой.
cresc. f *p* rit.

Романтичний характер і повільний темп твору зумовлюють застосування м'якого, глибокого legato. Основні диригентські завдання: чіткий показ вступів і зняття звучання, виконання виразного фразування, рухомих нюансів, темпових відхилень.

ОСЕНЬ

Слова О. Плещеева

Музыка П. Чайковского
Перекладення М. Красса

Помірно

Скуч_ на_ я кар_ ти_ на, ту_ чи без кон_ ца. *rit.*

М.. дож_ дик так и льет_ ся, лу_ жи у крыль ца *rit.*

и метро Чах_ ла_ я ря_ би_ на мок_ нет под ок_ ном, *rit. f* смотрит де_ ре_ вуш_ ка се_ деньким пят_ ном

а метро Что ты ра_ но в гос_ ти, о_ сень, к нам при_ шла? *rit. f* Е_ ще про_ сит серд_ це све_ та и теп_ ла

Е_ ще про_ сит серд_ це све_ та и теп_ ла. *pp*

про_ сит теп_ ла. *pp* Груст_ на_ я кар_ ти_ на, ту_ чи без кон_ ца. *pp*

про_ сит теп_ ла.

Твір допоможе диригентові в опануванні різноритмічного руху лівої та правої рук. У перших чотирьох тактах необхідно звернути увагу на мелодичні ходи альтової і тенорової партій, у четвертому такті – на хід у басів. Мелодичні лінії наспівні, рух помірний. Характер звуковедення – legato.

НА СЕВЕРЕ ДИКОМ

Слова М. Лермонтова

Музыка О. Даргомижського

Помірно

Т. На се- ве-ре ди- ком сто- ит о- ди- но- ко на го- лой вер-

Б. - ши- не сос- на и дрем- лет, ка- ча- ясь, и сне- гом сы- пу- чим

- де- та та *dim.* *cresc.*

mf о- де- та как ри- зой о- на. И снит- ся ей все, что в пу-

mf о- де- та *dim.* *cresc.*

о- де- та и снит- ся ей все,

- сты- не да- ле- кой, в том кра- е, где солн- ца вос- ход, в том кра- е, где

в да- ле- кой, в том кра- е, в том кра- е

солн- ца вос- ход, *p* од- на и груст- на на у- те- се го- *f* рю- чем *пре-*

- крас- на- я *dim.* *p*

pp пре- крас- на- я *p* паль- ма рас- тет, пре- крас- на- я паль- ма рас- тет.

p пре- крас- на- я *dim.* *p*

Диригентський жест – м'яке *legato* – визначається ліричним характером твору. Основні завдання: чіткий показ вступів, зняття звучання на першій долі такту, виконання акцентів, логічних наголосів, виразного фразування, контрастної динаміки.

ОЗЕРО СВЕТЛОЕ

Слова К. Р.

Музыка А. Копилова

Спокійно

Т. I
B. I

p О - зе - ро свет - ло - е, о - зе - ро чис - то - е, гладь, ти - ши - на и по - кой!

уповільнюючи

Т. I
B. I

Солн - це го - ря - че - е, солн - це лучис - то - е над го - лу - бо - ю вол - ной.

Більш рухливо

уповільнюючи

Т. I
B. I

p О! е - ли б серд - це тре - вож - но - е, бур - но - е, так же мог - ло быть свет - ло,

Початковий темп

Т. I
B. I

как э - то о - зе - ро в ут - ро ла - зур - но - е, толь - ко что солн - це взош - ло,

уповільнюючи

Повільно

Т. I
B. I

p как э - то о - зе - ро в ут - ро ла - зур - но - е, в ут - ро ла - зур - но - е, толь - ко что солн - це взо - шло.

Лірико-споглядальний, наспівний характер твору потребує застосування м'якого, глибокого legato. Основні диригентські завдання: виконання фермат, що знімаються, логічних наголосів, виразного фразування, темпових змін.

ЛЕСНОЕ ОЗЕРО

Слова К. Сест
Переклад Я. Галицького

Музыка М. Людіга

Не поспішаючи

С.
А.

В чер . ной ча . ще о . зе . ро лес . но . е дрем - лет,

Т.
Б.

ти . хо во . ды смот . рят в тем . но . ту лес . ну . ю. Да - же солн . це

здесь не о . за . ря . ет зем . лю Толь . ко слыш . но: те . те . рев вда .

.ли то . ку . ет. Тот, кто тем . ной ночь . ю ко . зе . ру про . ник . нет,

стра - хом бу - дет по - ра - жен. В дре - му - чей ча - ще

о - зе - ро лес - но - е дрем - лет. Ти - хо во - ды

смот - рят в тем - но - ту лес - ну - ю... Дрем - лет все..

протяжно

Твір може застосовуватись як матеріал для роботи над нюансами – засобом розкриття його художньо-образної сфери. Плавний жест на початку твору поступово має переходити в енергійний, вольовий. Яскравість кульмінації (на слові «поражён») слід підкреслити точним виконанням четвертної паузи, коротким, енергійним crescendo, добре підготовленою ферматою.

ОСИНКА-ГРУСТИНКА

Слова В. Татарина

Музыка О. Флярковского

Повільно

С. *pp* О- син- ка-гру- стин- ка по- ник- ла, у- ста- ла- я. Хо- чет о-

А. *pp*

- син- ка в не- бо, вслед за ста- я- ми, в ска- зоч- ный край. В да-

в не - бо,

- ле- кий край, где солн- ца свет, А пти- цы мчат, *mf*

p ...где веч- ный май, где лив- ней нет... на *mf*

Ах, пти- цы, *f* о- син- ку в теп- лый край с со-

f юг спе- шат... *p*

- бой хоть раз возь- ми- те. *pp* О- син- ку-гру- стин- ку на *pp*

кры- лья ши- ро- ки- е вы под- хва- ти- те!

Твір може застосовуватись для відпрацювання виразного фразування, різноманітної динаміки. Слід звернути увагу на чіткий показ вступів голосів у середній частині, зняття звучання на різних долях такту.

ЯБЛОНЬКА

Слова А. Максєва

Музыка М. Парцхаладзе

Не поспішаючи

mf Предрасвет_ной ра_ нью,

mf А...

как у_шли мо_ро_зы,

у_мы_ва_ли яб_ло_ню

p

дым_ча_ты_е ро_сы.

При_че_са_ли тон_ку_ю

f вет_ры гро_зо_вы_е,

f на_пи_та_ли со_ка_ми

кор-ни мо-ло-ды-е. А вес-на-кра-са-ви-ца,
о-бой-дя пол-све-та, со-бра-ла ей-плать-и-це
из жи-во-го цве-та. А...
А... poco rit.

Предрассветной ранью,
Как ушли морозы,
Умывали яблоню
Дымчатые росы.

Причесали тонкую
Ветры грозовые,

Напитали соками
Корни молодые.

А весна-красавица
Обойдя полсвета,
Собрала ей платьице
Из живого цвета.

Характер звуковедення – м'яке legato. Основні диригентські завдання: виконання логічних наголосів, виразного фразування, цезур (зняття звучання на останній долі такту), різноманітної динаміки, темпових відхилень.

СНОВА ОСЕНЬ

Слова Є. Авдієнко

Музика М. Парцхаладзе

Спокійно

p

C. Шу- мят бе-рез-ки бе- лы- е, вол-

A. Шу- мят бе-рез-ки бе- лы- е, вол-

- ну-ют- ся, не-сме- лы- е, о- зяб- ли в по- ле

на вет- ру, рас-свет встре-ча- я по-ут- ру. *p* Сно- ва

на вет- ру, *p*

о- сень, *pp* сно- ва о- сень! Смок-ли пти-чыи го- ло- са. *tr*

о- сень, *pp* сно- ва о- сень! Смок-ли пти-чыи го- ло- са. *tr*

Ве-тер ли-хо в не-бе но-сит *f* зо- ло- ты- е па-ру- са. *f*

Ве-тер ли-хо в не-бе но-сит *f* зо- ло- ты- е па-ру- са. *f*

Для говторения *p* Для окончания *p*

Дав- Шу- мят бе-рез-ки бе- лы- е, вол-

- нуют-ся, не- сме- лы- е, о- зяб-ли в по- ле на вет- ру,

на вет-

рас-свет встре- ча- я по-ут- ру, рас-свет встре- ча- я по-ут- ру.

Шумят берёзки белые,
 Волнуются, несмелые.
 Озябли в поле на ветру,
 Рассвет встречая поутру.

Снова осень,
 Снова осень!
 Смолкли птичьи голоса.
 Ветер лихо в небе носит
 Золотые паруса.

Давно все травы скошены,
 Прошли деньки хорошие,
 Гусей не манит жёлтый луг –
 Они торопятся на юг.

Снова осень,
 Снова осень!
 Смолкли птичьи голоса.
 Ветер лихо в небе носит
 Золотые паруса.

Диригентський жест – легке legato – має передавати спокійне, м'яке звучання хору. Певну трудність становлять чіткий показ вступів, виконання міжтактових синкоп, пунктирного ритму, різноманітних динамічних відтінків.

МОРЕ СПИТ

Слова Л. Кондрашенка

Музыка М. Парцхаладзе

Швидко *agitato* *f* *mf*

О - но ме - та - лось до ут - ра, ре - ве - ло у при -

agitato *f* *mf*

- ча - ла, о - но швы - ря - ло ка - те - ра и ко - раб - ли ка -

più accelerando *mf* *f* *mf*

- ча - ло. О - но сры - ва - ло я - ко - ря, дро - жа - щи - е от

meno mosso *mp sub.* *ff*

гу - ла, а на за - ре. как все мо -

на за - ре

-ря, при-тих - ло и у - сну - ло.
 как все мо - ря,
 Смот - ри, спо кой - но - е ле - жит о - но, ни
 с кем не спо - ря. У - ста - ло мо - ре,
 мо - ре спит. Не раз - бу - ди - те
 мо - ре!

Яскраво виражена контрастність частин твору передбачає застосування двох прийомів звуковедення – non legato і legato. Диригується за дводольною схемою. Потребує виразного фразування і тонкого нюансування. Основне завдання диригента – розкриття художньо-образної сфери твору.

УТРО

Слова О. Пушкіна

Музика Р. Щедрина

Moderato

pp (Закр. ртом) *cantabile* *tr*

по - крыл - ся вос - ток
 Ру - мяной за - ре - ю по - крыл - ся вос - ток,
 по - тух о - го - не - к. ро - со а ро - со рі -
 (Закр. ртом) Ро - сой о - кро -
 в се - ле за ре - ко - ю по - тух о - го - не - к. Ро -

mosso

- пи - дись цве - ты на по - лях, ста - да про - бу - дились на мягких лу - гах. Се - ды - е ту -
 - сой цве - ты в по - лях, лу - гах. Ту -

- ма - ны плы - вут к об - ла - кам, гу - сей ка - ра - ва - ны не - сут - ся к лу - гам. Про -
 - ма - ны плы - вут к об - ла - кам. Про -

rit.

- сну - ли - ся лю - ди, спе - шат на по - ля, я - ви - ло - ся сол - не - це, ли - ку - ет зем - ля!
 - сну - ли - ся лю - ди, спе - шат на по - ля, я - ви - ло - ся сол - не - це, ли - ку - ет зем - ля!

Твір лірико-споглядального, наспівного характеру передбачає застосування м'якого legato. Слід звернути увагу на розділення функцій рук, показ довгих тривалостей, педальних звуків, фермат, темпових відхилень.

СНЫ-НЕДОТРОГИ

Слова М. Садовського

Музика В. Мураделі

Andante

С. I
С. II

A. I
A. II

pp

Не - до - тро - ги - сны при - хо - дят, не за - мет - но поз - дно

pp

Не до - тро - ги - сны бо - ят - ся све - та сол - не - чно - го

pp

но - чью.

о - чень. Хоть со все - ми креп - ко дру - жат, э - ти не - до - тро - ги -

сны, толь - ко но - чью, поз - дно но - чью, с на - ми ви - дят - ся о -

- ни, с на - ми ви - дят - ся о - ни, с на - ми ви - дят - ся о - ни

Диригентський жест – м'яке legato. Основні завдання: відображення спокійного характеру твору-роздуму, виконання логічних наголосів, виразного фразування, фермат в кінці твору.

РУЧЕЙ

Слова М. Садовського

Музыка В. Мураделі

Andante

C. I
C. II

A. I
A. II

p

За - сты - вал ру - чей не - хо - тя. Все спе - шил ру -

p

Не собь - ешь, мо - роз, мо - ей рез - во - сти!

p

- чей: не - ког - да.

Не за - ме - тил сам - в зи - му вре - зал - ся.

Не за -

- ме - тил сам - в зи - му вре - зал - ся, не за - ме - тил сам -

p

Вдруг стал ру - чей. За - стыл ру -

p

в зи - му вре - зал - ся.

- чей. За - мерз ру - чей. За - снул ру - чей. Не слы - хал уж

лес от не - го ре - чей, не слы - хал уж лес от не - го ре -

- чей. Мерз, мерз, весь про - мерз, весь про - мерз на - сквозь.

pp poco cresc.

Allegretto

А как ста - ло солн - це, а как ста - ло солн - це, а как ста - ло солн - це греть го - ря -

- чей, по - бе - жал о - пять ве - се - лый ру - чей, ве - се - лый ру - чей, ве - се - лый ру -

- чей! Жур - чит, жу - рит, кру - жит, бе - жит. Жур - чит, жу -

Жур - чит, жу - рит, кру - жит, бе - жит. Жур - чит,

- рит, кру - жит, бе - жит. Все бе - жит, все бе - жит, все бе - жит.

жу - рит, кру - жит. Все бе - жит, все бе - жит, все бе - жит.

Характер звуковедення – легке legato. Основні диригентські завдання: виконання міжтактових синкоп, логічних наголосів, виразного фразування, нюансування, зміни темпу. Слід звернути увагу на чіткий показ восьмих в альтовій партії в кінці твору.

ОЙ НА ГОРІ ЖИТО

Українська народна пісня

Обробка М. Мельника

Рухливо
mf

C. 1. 2. Ой на го_рі жи_то... Си_дять зай_чик,
про_со

A. Ой на го_рі си_дять зай_

він ніж_ка_ми че_бе_ря_є. Ко_ли б та_кі
_чик він ніж_ка_ми че_бе_ря_є. Ко_ли б

ніж_ки ма_ла, то я б ни_ми че_бе_ря_ла, як той зай_
та_кі ніж_ки ма_ла, ой

_чик, як той зай_чик *mf* 3. Ой на го_рі греч_ка...
як той зай_чик. *mf* 3. Ой на го_рі

Си_дять зай_чик, він ніж_ка_ми че_бе_ря_
греч_ка.. Си_дять зай_чик, він ніж_ка_ми

- є. Гей! Ко_ ли б та_ кі ніж_ ки ма_ ла, то я б ни_ ми
 че_ бе_ ря_ є. Ко_ ли б та_ кі ніж_ ки
 че_ бе_ ря_ ла, як той зай_ чик. як той зай_ чик.
 ма_ ла, ой як той зай_ чик.

Ой на горі жито...
 Сидить зайчик.
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Ой на горі просо...
 Сидить зайчик,
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Ой на горі гречка...
 Сидить зайчик,
 Він ніжками чеберяє.
 Коли б такі ніжки мала,
 То я б ними чеберяла,
 Як той зайчик,
 Як той зайчик.

Диригентський жест – non legato. Рухливий характер твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту. Потребує чіткого розділення функцій рук, виразності показу вступів і зняття звучання, гостроти виконання окремих восьмих в альтовій партії.

ЩЕДРИК

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Швиденько

Один

Всі

Шед_рик, шед_рик, шед_рі_воч_ка, при_ле_ті_ла лас_ті_воч_ка, ста_ла со_бі

ше_бе_та_ти, гос_по_да_ря ви_кли_ка_ти: «Ви_йди, ви_йди, гос_по_да_рю,
_ла со_бі ще_бе_

по_ди_ви_ся на ко_ша_ру.— там о_веч_ки по_ко_ти_лись, а яг_нич_ки
_та_ти,

на_ро_ди_лись. В те_бе то_вар весь хо_ро_ший, бу_деш ма_ти
В те_бе то_вар

мір_ку гро_шей. хо_ро_ший, в те_бе то_вар весь хо_ро_ший, бу_деш ма_ти мір_ку гро_шей.

mf В те_ не гро_ші, бе жін_ка чор_ но_ бро_ ва,
 Хоч не гро_ші, то по_ ло_ ва, в те_ бе жін_ка чор_ но_ бро_ ва.

pp В те_ бе жін_ ка

Хоч не гро_ші, то по_ ло_ ва, в те_ бе жін_ка чор_ но_ бро_ ва. Шед_ рик, шед_рик,
mf pioso a poco dim. Мм *pp*

pp Шед_ рик, шед_рик, шед_ рі_ воч_ ка при_ ле_ ті_ ла лас_ ті_ воч_ ка!

pp *rit.*

Диригентський жест – legato. Рухливий темп передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту з незначним підкресленням першої долі. Закріплюються прийоми витримання педальних звуків, виконання виразного фразування і нюансування.

ДУДАРИК

Українська народна пісня

Обробка М. Леонтовича

Помірно

Ді - лу мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш
те - пер те - бе не - ма - є, ду - да тво - я гу - ля - є,

Ді - лу мій!

ти ж, бу - ло, в ду - ду гра - єш, ка - зна - ко - му до - ста - ли - ся,
і пи - щин - ки зо - ста - ли - ся,

Ді - лу мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш, ка - зна - ко - му до - ста - ли - ся,
ти ж, бу - ло, в ду - ду гра - єш, те - пер те - бе не - ма - є, і пи - щин - ки зо - ста - ли - ся,

Ді - лу мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш, те - пер те - бе не - ма - є, ду - да тво - я гу - ля - є,
ти ж, бу - ло, в ду - ду гра - єш, і пи - щин - ки зо - ста - ли - ся, ка - зна - ко - му до - ста - ли - ся.

Ді - лу мій, ду - да - ри - ку, ти ж, бу - ло, се - лом і - деш, ти ж, бу - ло, в ду - ду гра - єш,

те_ пер те_ бе не_ ма_ є, ду_ да тво_ я гу_ ля_ є, і пи_ щи_ ки зо_ ста_ ли_ ся,

ка_ зна ко_ му до_ ста_ ли_ ся,

pp Ду'

pp Ді_ ду мій'

tr Ді_ лу мій, ду_ да_ ри_ ку!

Диригентський жест – legato. Рекомендується застосування легкого, невеликого за амплітудою жесту з незначним підкресленням першої долі. Закріплюються прийоми чіткого показу вступів партій, витримування педальних звуків, виконання фермат, виразного фразування і нюансування.

ДУМИ МОЇ, ДУМИ

Слова Т. Шевченка

Обробка Є. Козака

Спокійно

pp *p* *mf* rit.

С. Мм... Мм... Мм... Мм...

А. Мм... Мм... Мм... Мм...

Т. Мм... Мм... Мм... Мм...

Б.

a tempo *p*

Мм... Нащо стали

1. Ду-ми мо-ї, ду-ми мо-ї, ли-хо ме-ніз ва-ми!

на па-пе-рі сум-ни-ми ря-да-ми?.. Чом вас ві-тер не роз-ві-яв

в сте-пу, як пи-ли-ну? Чом вас ли-хо не при-спало, як сво-ю ди-ти-ну?..

Закінчення

Мм... Мм... Мм... Мм...

Мм... Мм... Мм... Мм...

Мм...

2. Думи мої, думи мої,
Квіти мої, діти!
Виростав вас, доглядав вас,
Де ж мені вас діти?
В Україну ідіть, діти!
В нашу Україну,
Попід тинню, сиротами,
А я — тут загину.

3. Там знайдете щире серце
І слово ласкаве,
Там знайдете ширу правду,
А ще, може, й славу....
Привітай же, моя ненько!
Моя Україно!
Моїх діток нерозумних,
Як свою дитину.

Диригентське виконання твору глибокого філософсько-морального змісту потребує застосування м'якого, плавного legato, що передасть наспівність, кантиленність звучання. Закріплюються прийоми чіткого показу вступу партій, витримання педальних звуків, виконання виразного фразування і нюансування.

ЖАВОРОНОК

Слова М. Кукольника

Музыка М. Глинки

Помірно

1. Меж - ду не - бом

и зем - лей пес - ня раз - да - ет - ся,

не - ис - ход - но - ю стру - ей гром - че, гром - че

Не ви - дать пев - ца по - лей
 льет - ся. Не ви - дать,

где по - ет так гром - ко над по - дру - жень -
 где по - ет так гром - ко над по -

- кой сво - ей жа - во - ро - нок звон - кий,
 - дру - жень - кой сво - ей жа - во - ро - нок звонкий,

над по - дру - жень - кой сво - ей жа - во - ро - нок звон -

над по - дру - жень - кой сво - ей жа - во - ро - нок

- кий.

- кий.

2. Ве - тер пе - сен -

- ку не - сёт, а - ко - му, не зна - ет...

та, ко - му о - на, пой_мет, от ко_го у-

mf

М М М Б 7

Лей_ся, пе - сен - ка мо - я,
- зна - ет. Лей - ся песнь,

В 7 Б

песнь на_деж_ды слад_кой, кто - то вспо_нит
песнь на_деж_ды слад_кой, кто - то

7 Б *p* 7 М

про ме - ня и вздохнет у - крад - кой,
вспомнит про ме - ня и вздохнет у - крад кой

кто - то вспомнит про ме - ня и вздохнет у - крад -
кто - то вспомнит про ме - ня и вздохнет у -

- кой.
- крад - кой.

Характер звуковедення – legato. Основні диригентські завдання: розділення функцій рук, показ неодновременних вступів партій, витримування педальних звуків, зняття звучання на різних долях такту, виконання пунктирного ритму, виразного фразування.

С ДОБРЫМ УТРОМ

Слова Б. Бйорнсона

Музыка Е. Гріга

Molto vivace *f*

С.
А.

Солн . це про . сну . лось, солн . це взо . шло,
Бле . щут ро . со . ю лес и по . ля,

веш . не . е ут . ро так хо . ро . шо! Солн . це по во . дам и ска . лам
веш . не . му ут . ру ра . да зем . ля, пти . цы прибрежно . го бо . ра

p

всю . ду лу . чи раз . бро . са . ло, солн . це вста . ло, лес зве . нит,
с пе . сней встре . ча . ют ав . ро . ру,

день на_сту_пил ве - сен - ний,

солн - це вста - ло, шмель жужжит;

pp

день на_сту_пил ве - сен - ний. *ff* Вста - ло солн - це,

f *ff*

вста - ло солн - це, лес *ff* зве - нит, *w* *w* вста - ло солн - це,

ff

вста . ло солн . це, шмель жуж - жит . Лес зве - нит,

шмель жуж.жит, лес зве.нит, шмель жуж.жит. День на.ступил ве . сен . ний.

Бадьорий, радісний характер, швидкий темп, яскрава динаміка твору потребують чіткого, енергійного диригентського жесту. Необхідно звернути увагу на точне виконання ритмічного малюнка, чіткий показ вступів і зняття звучання. Диригується за дводольною схемою.

ЯК ЧУДОВО ЗАПАХЛИ ТРОЯНДИ

Слова О. Новицького

Музика В. Верменича

Помірно

mf

Сопрано
Альт

mf

Як
Сно- чу-
ва

pr

- до - во за пах ли тро ян ди бар -
ро - зы цве тут, неж ний за пах стру -

- ви - сті! Ти хий
ит - ся. Ти хий

ve_ чір за_ хо_ дить в за_ мрі_ я_ ний
 ве_ чер за_ хо_ дит в за_ дум_ чи_ вий

The first system consists of a vocal line and piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 4/4 time signature. The piano accompaniment is in a grand staff (treble and bass clefs). The lyrics are written below the vocal line.

сад. Як чу_
 сад. Как пре_

The second system continues the musical score. The vocal line features a long note for the word 'сад.' followed by 'Як' and 'чу_'. The piano accompaniment includes triplets and accents. The lyrics are written below the vocal line.

- до - во у на_ шо_ му рід_ но_ му
 - крас - на ве_ сен_ ня_ я на_ ша сто_

The third system continues the musical score. The vocal line features a long note for the word '- до -' followed by '- крас - на' and 'ве_ сен_ ня_ я на_ ша сто_'. The piano accompaniment includes triplets and accents. The lyrics are written below the vocal line.

міс-ті, як при-
 -ли-ца, ка-к при-

-ем-но вди-ха-ти кві-ток а-ро-мат!
 -ят-но вды-хат-ь веш-них роз а-ро-мат!

А...

Musical score for a song, page 148. The score is written in G major and 4/4 time. It consists of a vocal line and a piano accompaniment. The piano accompaniment features a steady bass line and a treble line with various rhythmic patterns, including triplets. The lyrics are in Ukrainian.

Як приємно вдихати квіток аромату!

Тихий вечір заходить в замріяний сад.
Як чудово у нашому рідному місті,
Як приємно вдихати квіток аромату!

Як чудово запахли троянди барвисті!
Тихий вечір заходить в замріяний сад.
Як чудово у нашому рідному місті,
Як приємно вдихати квіток аромату! (двічі)

Там, де квіти, там щастя і радість без краю.
Там, де квіти, там пісня серця звеселя.
І немає миліше від рідного краю,
Де в трояндах квітує щаслива весна! (двічі)

Диригентський жест – м'яке legato – зумовлюється характером твору. Основні завдання: опанування шестидольної схеми тактування, зняття звучання на п'ятій долі такту, виконання логічних наголосів, виразного фразування.

СОЛНЦЕ, СОЛНЦЕ ВСТАЁТ

Слова А. Федорова

Музыка П. Чеснокова

Allegro ma non troppo. Vivo

p

c. f.

Солн - це, солн - це вста - ет! Над го.

A.

f *p* *p*

V mf *V f*

- ро - ю кру - той за - свер - жал, за - дро - жал солн - ца

mf *f*

луч зо - ло - той.

mf *p*

Про - бе - жал по ре - ке, в тем - ный лес за - гля - нул, и от -

mf *f*

... всю - ду по - шел жиз - не - ра - дост - ный гул...

f *f* *Ped.* *

Солн - це, солн - це вста - ет!

За - шеп - та - лись кус - ты... И от сча - стья в лу -

- гах про - сле - зи - лись цве - ты!

The image shows a musical score for piano, page 153. The score is in 3/4 time and features a complex, rhythmic melody in the right hand and a more active bass line in the left hand. The right hand starts with a series of eighth-note chords, followed by a more melodic line. The left hand has a steady eighth-note accompaniment. The score includes dynamic markings 'p' and 'Red.'

Темп твору (*Allegro ma non troppo. Vivo*), різноманітні, контрастні нюанси, моторність фактури акомпанементу вимагають від диригента чіткого жесту, швидкої реакції і значної активності. Слід звернути увагу на виконання цезур.

ЗАРЯ ЛЕНИВО ДОГОРАЕТ

Слова С. Надсона

Музыка Ц. Кюй

Andantino ($\text{♩} = 80$)

С. *p* За - ря ле - ни - во до - го -

А. *p* За - ря ле - ни - во

Ф-п. *p*

- ра - ет на не - бе а - лой по - ло - сой; се -

до - го - ра - ет а - лой по - ло - сой; се -

- ло беззвучно за - сы - па - ет в си - я - нье но - чи го - лу -

- ло без - звуч - но за - сы - па - ет в си - я - нье но - чи го - лу -

- бой, и, за-ми-ра-я, пе-сня
 - бой, и толь-ко пе-сня, за-ми-ра-я, в уснувшем
 звучит в уснувшем воз-ду-хе, да руче-ек, стру-ей иг-
 воз-ду-хе зву-чит, да руче-ек, стру-
 -ра-я, с журчаньем по ле-су бе-жит.
 -ей иг-ра-я, с жур-ча-ни-ем бе-жит.

Диригентський жест – legato. Основні завдання: розділення функцій рук, чіткий показ вступів партій, зняття звучання на другій долі такту, виконання виразного фразування, різноманітних нюансів.

ВЕЧНА

Слова Ф. Тютчева

Музыка Ц. Кюї

Allegretto ♩ = 88

C. *p*

Зи-ма не-да-ром злит-ся, про-шла е-ё по-

A. *p*

Allegretto ♩ = 88

p

-ра-вес-на вок-но сту-чит-ся и го-нит со дво-ра, *mf*

mf

p

И все за-су-е-ти-лось, все го-нит зи-му вон-и

p

жа-во-рон-ки в по-ле уж под-ня-ли тре-звон.

mf

Та

Зи-ма е-ще хло-по-чет и на ве-сну вор-чит.

p

ей в гла-за хо-хо-чет и пу-ще лишь шу-мит, шу-мит...

f

mf

f

mf

Взбе- си- лась ведь- ма зла- я и,

mf

сне- гу за хва- тя, пу- сти- ла, у- бе- га- я, в пре- крас- но- е ди-

p

- тя... Вес- не и го- ря ма- ло у- мы- ла- ся в сне-

p

rit. a tempo

- гу и лишь ру_мя_ней ста - ла на - пе_ре_кор вра_ гу!

rit. a tempo

Твір дозволяє працювати над штрихом *non legato*, розділенням функцій рук, дробленими вступами на другій долі такту (крім альтового вступу на слові „зима”), що здійснюються комбінованим жестом. Необхідним є чітке зняття звучання хору на другій долі в кінці кожної строфи.

ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ

Слова народні

Музика Л. Ревуцького

Marciale. (♩ = 100)

The musical score is arranged in five systems. The first two systems consist of piano accompaniment for the right and left hands. The third system introduces the vocal line (T. for Tenor) with the lyrics: "За- сви- ста- ли". The fourth system continues the piano accompaniment and the vocal line with the lyrics: "За- сви- ко- за- чень- ки в по- хід з по- лу- но- чі,". The fifth system continues the piano accompaniment and the vocal line with the lyrics: "- ста- ли ко- за- чень- ки в по- хід з по- лу- но- чі,". The score includes dynamic markings such as *f*, *p*, and *sf*, and various musical notations including slurs and ties.

за - пла - ка - ла мо - ло - да дів - чи - на сво - ї яс - ні

о - ці, за - пла - ка - ла мо - ло - да дів - чи - на

сво - ї яс - ні о - ці.

«Ой не плач-те,
«Ой не плач-те,
не жу-ри-тесь, вту-гу не вда-вай-тесь:
ви-та не жу-ри-тесь,
за-грав мій кінь во-ро-нень-кий, — на-зад спо-ді-

- вай - тесь, за - грав мій кінь во - ро - нень - кий, -

на - зад спо - ді - вай - тесь!»

на - зад спо - ді - вай - тесь!»

на - зад спо - ді - вай - тесь!»

Засвистали козаченьки
В похід з полуночі,
Заплакала молода дівчина
Свої ясні очі.

«Не плач, не плач, Марусенько,
Не плач, не журися,
На прощання козаченьку
Щиро посміхнися!»

Стоїть місяць над горою,
А сонця немає...
Мати сина в доріженьку
Слізно проводжає.

«Ой, не плачте, не журитесь,
В тугу не вдавайтесь:
Заграв мій кінь вороненький, -
Назад сподівайтесь!»

Твір корисний для розвитку емоційності студента. Основні диригентські завдання: оволодіння жестом *pop legato* в різноманітній динаміці, енергійні зняття (в тому числі, комбіновані) на різних долях такту.

НЕ ВЕТЕР, ВЕЯ С ВЫСОТЫ

Слова О. Толстого

Музыка М. Римського-Корсакова
Перекладення А. Єгорова

Помірно

tr

Не ве-тер, ве-я с вы-со-

Помірно
Умеренно

-ты, ли-стов кос-нул-ся ночь-ю

ли-стов кос-нул-ся ночь-ю

лун-ной, мо-ей ду-ши кос-ну-лась

лун-ной, мо-ей

ты-о-на тре-вож-на, как ли-

о-на тре-вож-на, как ли-

- сть, о- на, как гу- сли, мно- го-

- сть, о- на, как гу- сли, мно- го-

rosso meno mosso

- струн- на.

- струн- на. *mf* Жи- тейский вихрь е- тер- зал и со- кру-

rosso meno mosso

сви- стя и во- я, стру- ны рвал ...

- ши- тель- ным на- бе- гом, сви- стя и во- я, стру- ны рвал и за- но-

dim.

allargando *p* *a tempo*

хо- под- ным сне- гом. Тво- я же речь лас- ка- ет

и за- но- сил

p

- сил хо- под- ным *allargando* сне- гом. *a tempo*

dim. *p*

слух, тво-е лег-ко при-кос-но-
тво-е лег-ко при-кос-но-

-ве-нье, как от цве-тов ле-тя-щий
-ве-нье, как цве-тов ле-тя-щий

пых, как май-ской но-чи ду-но-
пых, как май-ской но-чи ду-но-
rosso rit.

a tempo
-ве-нье.
-ве-нье.
a tempo
espress.

Диригентський жест – legato. Основні завдання: розділення функцій рук, чіткий показ вступів, зняття звучання на другій долі такту, виконання виразного фразування, різноманітних нюансів, темпових відхилень.

ЗАДРЕМАЛИ ВОЛНЫ

Слова К. Р.

Музыка С. Рахманінова

Помірно

mf *p*

ppp

ppp

f *mf* *p*

f *mf* *p*

mf *dim.*

С.
За - дре -

С.
- ма - ли вол - ны, я - сен не - ба свод,

А.
За - дре - ма - ли вол - ны, я - сен

све - тит ме - сяц, ме - сяц пол - ный над ла -
не - ба свод.

- зу - рью вод.

pp 3

pp *mf*

dim. *pp*

f Се - реб - рит - ся мо - ре, тре -
Се - реб - рит - ся мо - ре,

mf *cresc.*

Detailed description: This is a page of a musical score for voice and piano. The music is in the key of D major (two sharps) and 3/4 time. The score is divided into four systems. The first system shows the vocal line with lyrics '- зу - рью вод.' and the piano accompaniment starting with a piano (*pp*) dynamic and a triplet of eighth notes. The second system continues the piano accompaniment with dynamics *pp* and *mf*. The third system features a *dim.* (diminuendo) marking and a *pp* dynamic. The fourth system contains the vocal line with lyrics 'Се - реб - рит - ся мо - ре, тре -' and 'Се - реб - рит - ся мо - ре,' with a forte (*f*) dynamic. The piano accompaniment in the fourth system starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic and a *cresc.* (crescendo) marking.

пет - но го - рит... так и ра - дость го - ре
 го - рит...

яр - ко о - за - рит. Ярко ко о - за -
 рит.

- рит.

a tempo

a tempo

mf

dim. rit. f dim. f rit. mf

ff f

Диригентський жест – legato. Основні завдання: розділення функцій рук, зняття звучання на різних долях такту, чіткий показ вступів, виконання виразного фразування, різноманітних нюансів, темпових відхилень.

НОЧЕНЬКА

Хор з опери «Демон»

Музика А. Рубінштейна

Andante *mp*

Г. Но - чень - ка тём - на - я,

Б. *mp*

Andante

ско - ро прой - дёт о - на, зав - тра же

с зо - рень - кой в путь нам о - пять

Яр - ко - е сол - ныш - ко вне - бе по - ка - жет - ся, бу - дет до - ро - жень - ку

cresc.

нам о све - щать, ся - дем на бор - зы - е ко - ни, при - кра - сим - ся,

mf *cresc*

бу-дем о-ружь-ем на соли-це блис-тать. С пес-ня-ми,

с пляс-ка-ми, с буб-на-ми с зvon-ки-ми

зав-тра нас де-вуш-ки ста-нут встре-

- чать. Но - чень - ка тём - на - я,
ско - ро прой - дёт о - на, зав - тра же
с зо - рень - кой в путь нам о - пять.

Зручний приклад для опанування шестидольної схеми, навичок зняття звучання на різних долях такту, показу короткого дихання, виконання логічних наголосів і акцентів. Характер звуковедення – non legato.

ОСЕНЬ

Слова Є. Баратинського

Музика О. Гречанінова

Allegro non troppo

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). It consists of a piano introduction, a vocal entry, and a piano accompaniment section.

Piano Introduction: The piano part begins with a forte (*f*) dynamic. The right hand plays a rhythmic pattern of eighth notes, while the left hand provides a harmonic accompaniment with chords and moving lines.

Vocal Entry: The vocal line enters with a piano (*p*) dynamic. It features two parts: a Soprano (S.) part and an Alto (A.) part. The lyrics are in Ukrainian.

Vocal Lyrics:

S.: Где сладкий ше-пот густых ле-сов, по-то-ков ро-пот, цве-ты лу-гов? Де-

A.: Где ше-пот ле-сов, где ро-пот, цве-ты лу-гов?

Piano Accompaniment: The piano part continues with a piano (*p*) dynamic. It features a steady eighth-note accompaniment in the left hand and a more melodic line in the right hand. The dynamics range from piano (*p*) to forte (*f*).

Vocal Continuation: The vocal line continues with the lyrics: -ре-вья го-лы. Ко-вер зи-мы по-крыл хол-

-Мы, лу - га и до - лы.

p *p* *cresc.* *ff*

Под ле- дя- ной сво- ей ко - рой ру - чей не - ме - ет, всё це - пе -
 ко - рой ру - чей не ме - ет.

p *p* *rit.* *rit.*

- не - ет. Лишь ве - тер злой, бу - шу - я, во - ет и

acceler. *a tempo* *mf* *acceler.* *a tempo* *ff* *mf*

dim. e rit.

не- бо кро- ет се- до- ю мглой, и не- бо

dim. e rit.

ff *mf* *pp* *sordo* **Tempo I**

кро- ет се- до- ю мглой.

pp *sordo* **Tempo I** *f* *p*

meno mosso *pp* *f* *p*

ff

Диригентський жест – legato. Основні завдання: розділення функцій рук, чіткий показ вступів і зняття звучання, виконання виразного фразування, різноманітних нюансів, темпових відхилень, розкриття художньо-образної сфери твору.

ХОР ПРИДВОРНЫХ

3 оперы «Ромео и Джульетта»

Музыка Ш. Гуно

Allegro moderato. ♩ = 108

Т
В

Все ти - хо! Все

Все ти - хо! Все ти - хо!

ти - хо!

И паж у - бе - жал! Е - му б про - ва.

И паж у - бе - жал!

-лить - ся, и бес е - го взял! Е - му б про - ва - лить - ся, и бес е - го

cresc. *dim.*

cresc. *dim.*

взял! Из - мен - ник лу-

p *p*

p *f* *tr* *tr* *dim.* *p* *pp*

.ка - вый, ме - сти на - шей пра - вой лов - ко из - бе - жал, бес - след - но про-

пал! Зав.тра же, на - вер - но, о - сме.ет всех нас, — зав.тра же, на.

The first system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is written in a single staff with lyrics. The piano accompaniment is written in two staves (treble and bass clef). The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The piano part features a steady eighth-note accompaniment in the bass and chords in the treble.

- вер.но, ос.ме.ет всех нас. Из - мен.ник лу - ка - вый, из - мен.ник лу.

The second system continues the vocal and piano parts. The vocal line includes dynamic markings like accents (>) above certain notes. The piano accompaniment continues with similar rhythmic patterns. The key signature changes to two flats (B-flat and E-flat) in the middle of the system.

- ка - вый! Все

Все ти. хо!

f dim. *pp*

The third system concludes the vocal line with the lyrics "- ка - вый! Все" and "Все ти. хо!". The piano accompaniment features dynamic markings: *f dim.* and *pp*. The key signature returns to one flat (B-flat). The piano part has a more active texture with sixteenth-note runs in the bass.

ти . хо! Все ти . хо! И паж у . бе .

Все ти . хо! И паж у . бе . жал!

The first system consists of two vocal staves and a piano accompaniment. The vocal staves are in a 2/4 time signature with a key signature of two flats. The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes in the right hand and a more melodic line in the left hand.

. жал! Е . му б про . ва - лить . ся , и бес е . го

The second system continues the vocal and piano parts. The piano accompaniment includes some dynamic markings like *mf* and *f*. The vocal lines are clearly defined with lyrics.

cresc. взял. Е . му б про . ва - *dim.* лить . ся , и бес е . го

cresc. *dim.*

The third system includes dynamic markings *cresc.* and *dim.* above the vocal staff and below the piano staff. The piano accompaniment continues with similar rhythmic patterns.

Музична партитура на двох системах. Кожна система складається з двох партій: вокальної та фортепіанної. Вокальна партія містить ліричні тексти українською мовою. Фортепіанна партія включає динамічні позначення *p* та *f*.

Перша система (два такти):

Вокал: взял, сам бес е - го | взял, сам бес е - го

Фортепіано: [акорди та мелодія]

Друга система (три такти):

Вокал: взял, из - мен - ник, не - год - ный он — | бе - жал!

Фортепіано: [акорди та мелодія]

Диригентський жест – комбінування *non legato* і *staccato* при малій амплітуді рухів. Особливе значення мають чіткий показ неодновременних вступів голосів на різних долях такту і виконання різноманітної динаміки в швидкому темпі.

ЛЮБО НАМ

Другий хор русалок з опери «Русалка»

Музика О. Даргомижського

Не дуже швидко

p

C.

A.

mp

Лю_ бо нам ноч_

ной по ро_ ю дно реч_ но_ е по_ ки_дать.

Лю_ бо воль_ ной го_ ло_ во_ ю высь реч_

- ну - ю раз - ре - зать. По - да - вать друг дружке

го - лос. А...
 По - да - вать друг дружке го - лос. А...

Воз - дух звон - кий раз - дра - жать.

И зе_ ле_ ный влаж_ ный во_ лос

The first system of the musical score consists of two vocal staves and a piano accompaniment. The vocal staves are in treble clef. The piano accompaniment is in grand staff (treble and bass clefs). The lyrics are: И зе_ ле_ ный влаж_ ный во_ лос. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the bass and a more melodic line in the treble.

в нем су_ шить и о_ тря_ хать.

The second system of the musical score continues with two vocal staves and a piano accompaniment. The vocal staves are in treble clef. The piano accompaniment is in grand staff (treble and bass clefs). The lyrics are: в нем су_ шить и о_ тря_ хать. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the bass and a more melodic line in the treble.

The image shows a musical score for piano and voice, consisting of three systems. Each system includes a vocal line with lyrics and a piano accompaniment. The lyrics are "Су- шить и о- тря- хать." The piano accompaniment features a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes, with some accents and fermatas. The score is written in a single system with a grand staff (treble and bass clefs) for the piano and a single staff for the voice.

Характер звуковедення – легке *non legato*. Твір корисний для відпрацювання кистьового жесту, набуття навичок показу міжтактових синкоп, пунктирного ритму, акцентів і фермат. Потребує чіткого розділення функцій рук і достатньої їх самостійності.

ТИШЕ! ТИШЕ!
Третій хор русалок з опери «Русалка»

Музика О. Даргомижського

Помірно

Музична партитура для голосу та фортепіано. Темп: Помірно. Ключ: Б-б мажор. Метр: 3/4.

Голосні частини:

- Соло: Ти - ше!
- Хор: Ти - ше! Птич - ка под ку - ста - ми встре - пе - ну - ла - ся
- Хор: во мгле . Ти - ше, птич - ка под ку -

Фортепіано:

- Динаміка: *pp*, *p*, *sf*, *pp*, *sf*
- Триолі: *trio*

- ше, ти - ше, птич - ка встре - пе - ну - ла - ся во мгле. Меж - ду
 - ста - ми встре - пе - ну - ла - ся во мгле. Меж - ду

ме - ся - цем и на - ми кто - то хо - дит по зем - ле, кто - то хо - дит,
 кто - то хо - дит по зем - ле!

ff
p

Розкриття художньо-образної сфери твору передбачає застосування легкого, невеликого за амплітудою кистьового жесту. Характер звуковедення – legato. Потребує розділення функцій рук і достатньої їх самостійності, сприяє розвитку навичок виконання логічних наголосів і акцентів.

ПЛИВЕ ЧОВЕН

Слова народні
Не поспішаючи

Музика М. Лисенка

Музична партитура для фортепіано та вокалу. Твір виконаний у 3/4 такту з трьома бемолями (бемоль, бемоль, бемоль). Вступна частина для фортепіано складається з двох тактів, після чого починається вокальна частина. Вокаліст виконує мелодію, а фортепіано супроводжує її. Текст пісні: «Пли- ве чо- вен, во- ди по- вен та все хи- та- єть- ся,». Динамічні позначення включають *p* (піано) та *mp* (мезопіано).

С. А.
Пли- ве чо- вен, во- ди по- вен та все хи- та- єть- ся,
Чол. гол.

та все хи - та - ь - ся, та все хи - та - ь - ся.

The first system consists of a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is written in a treble clef with a key signature of two flats (B-flat and E-flat) and a 2/4 time signature. The lyrics are "та все хи - та - ь - ся, та все хи - та - ь - ся." The piano accompaniment is written in a bass clef with the same key signature and time signature, featuring a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

The second system shows the piano accompaniment for the second vocal phrase. It continues with the same key signature and time signature, providing harmonic support for the vocal line.

І - де ко - зак до дів - чи - ни та все спи - ня - ь - ся,

The third system features a vocal line and a piano accompaniment. The vocal line is in a treble clef with a key signature of two flats and a 2/4 time signature. The lyrics are "І - де ко - зак до дів - чи - ни та все спи - ня - ь - ся,". The piano accompaniment is in a bass clef with the same key signature and time signature, featuring a steady eighth-note bass line and chords in the right hand.

The fourth system shows the piano accompaniment for the third vocal phrase. It continues with the same key signature and time signature, providing harmonic support for the vocal line.

та все спи-ня-еть-ся, та все спи-ня-еть-ся.

Пли-ве чо-вен, во-ди по-вен та й на-кри-тим лис-том,

f *f* *mf* *cresc.*

mf *cresc.*

та й на_кри_тим ли_стом. Не хвас_тай_ся, дів_чи_нонь_ко,
cresc. *f*

f

та й доб_рим на_ми_стом, та й доб_рим на_ми_стом.
p *cresc.*

p *cresc.*

rit. *a tempo*
mf(pp)

rit. *a tempo*

Не хвас- тай- ся, ко- за- чень- ку,

dim. rit. *a tempo*
mf(pp)

ку- че- ря- вим чу- бом, ку- че- ря- вим чу- бом, ку- че- ря- вим

f

f

Музыкальный фрагмент с вокальными партиями и фортепиано. Включает две системы нот. Первая система имеет две части (1 и 2). Вокальные партии содержат текст: "чу - бом." и "Пли - ве чо - вен,". Музыкальное сопровождение включает фортепиано (p) и динамические маркеры.

Музыкальное сопровождение для фортепиано, соответствующее первой системе вокала. Включает две системы нот с динамическим маркером p.

Музыкальный фрагмент с вокальными партиями и фортепиано. Включает две системы нот. Первая система имеет две части (1 и 2). Вокальные партии содержат текст: "во - ди по - вен," и "ко - ли б не схит - нув - ся, ко - ли б не схит - нув - ся,". Музыкальное сопровождение включает фортепиано (p) и динамические маркеры.

Музыкальное сопровождение для фортепиано, соответствующее второй системе вокала. Включает две системы нот с динамическим маркером p.

ко- ли б не схит- нув- ся.

leggiero

pp *rall.* *ppp*

Пли- ве чо- вен, во- ди по- вен.

pp *rall.* *ppp*

pp *rall.* *ppp*

Диригентський жест – legato. Основні завдання: розділення функцій рук, чіткий показ вступів, зняття звучання на різних долях такту, виконання фермат, виразного фразування, різноманітних нюансів, темпових відхилень.

БЕЛЕЕТ ПАРУС ОДИНОКИЙ

Слова М. Лермонтова

Музыка О. Варламова

Обработка А. Луканина

З помірною швидкістю

1. Бе-ле-ет па-рус о-ди-но-кий в ту-ма-не

мо-ря го-лу-бом. Что и-щет он в стране да-

p

fp

- ле - кой что ки - нул он в кра - ю род - ном? Что и - щет

он в стра - не да - лё - кой, что ки - нул он в кра - ю род -

— НОМ?

f *p* *sf*

Играют волны, ветер свищет,
 И мачта гнётся и скрипит,
 Увы, он счастья не ищет
 И не от счастья бежит!

Под ним струя светлей лазури,
 Над ним луч солнца золотой,
 А он, мятежный, просит бури,
 Как будто в бурях есть покой!

Швидкий темп та енергійний характер твору потребують відповідного активного жесту. Зручний приклад для відпрацювання прийомів затримання звука і зняття звучання на першій долі такту, виконання логічних наголосів, закріплення навичок диригування творів із супроводом.

Перелік музичних термінів для позначення характеру виконання хорових творів

Італійські терміни	Вимова	Значення
Abbandono	аббанд`оно	пригнічено
Accarezzevole	аккарецц`еволє	ласкаво
Affettuoso	аффетту`озо	сердешно
Agitato	аджіт`ато	схвильовано
Alla Marcia	`алля м`арчя	в дусі маршу
Amoroso	амор`озо	любовно
Animato	анім`ато	натхненно
Appassionato	аппассьон`ато	пристрасно
Ardente	ард`енте	гаряче, палко
Brillante	брілл`янте	блискуче
Buffo	б`уффо	комічно
Burlesco	бурл`єско	комічно
Calando	кал`яндо	зменшуючи силу і швидкість
Cantabile	кант`абіле	наспівно
Capriccioso	капрічч`озо	примхливо
Comodo	к`омодо	зручно, невимушено
Con amore	кон ам`оре	з любов`ю
Con anima	кон `аніма	з натхненням
Con bravura	кон брав`ура	блискуче
Con brio	кон бр`іо	з жаром, тепло
Con dolcezza	кон дольч`єцца	ніжно, м`яко
Con dolore	кон доль`оре	із сумом
Con espressione	кон еспресс`йоне	виразно
Con forza	кон ф`орца	із силою
Con fuoco	кон фу`око	з вогнем
Con grazia	кон гр`ацья	з грацією
Con moto	кон м`ото	рухливо
Con passione	кон пассь`йоне	з пристрастю
Con spirito	кон сп`іріто	з натхненням
Con tenerezza	кон тенер`єцца	з ніжністю
Con vigore	кон віг`оре	з силою, міцно
Deciso	деч`ізо	рішуче
Dolce	д`ольче	м`яко, ніжно
Dolente	дол`енте	сумно, тужливо
Doloroso	долор`озо	сумно, тужливо
Elegante	елег`анте	витончено, красиво
Elegiaco	еледж`ако	жалібно, сумно
Eroico	ер`оіко	героїчно
Espressivo	еспресс`іво	виразно
Flebile	фл`єбіле	жалібно
Feroce	фер`оче	дико, люто
Festivo	фест`іво	святково
Fiero	фь`єро	гордо
Fresco	фр`єско	свіжо
Furioso	фурь`йозо	скажено
Giocoso	джьок`озо	жартівливо, грайливо
Gioioso	джьой`озо	радісно, весело

Grandioso	гранді`озо	пишно, розкішно
Grazioso	граць`йозо	граціозно
Guerriero	гверь`єро	войовничо
Imperioso	імперь`йозо	владно
Impetuoso	імпету`озо	стрімко, бурхливо
Innocente	інноч`енте	просто, безвинно
Lagrimoso	лагрім`озо	сльозливо
Lanquido	лангв`ідо	томливо
Lamentabile	ламент`абіле	жалібно
Leggiero	леджь`єро	легко
Lugubre	люг`убре	похмуро
Maestoso	маест`озо	урочисто, велично
Malinkoniko	малінк`оніко	меланхолічно
Marcato	марк`ато	підкреслюючи
Marciale	марчь`яле	маршово
Marziale	марць`яле	войовничо
Mesto	м`есто	сумно
Misterioso	містерь`йозо	таємничо
Morendo	мор`ендо	завмираючи
Parlando	парл`яндо	говорячи
Pastorale	пастор`але	мрійно, романтично
Patetiko	пат`етіко	пристрасно
Pesante	пез`анте	важко, незграбно
Piangendo	пьяндж`ендо	плачевно
Pomposo	помп`озо	розкішно, з блиском
Quieto	кві`єто	спокійно
Recitando	речіт`андо	розповідаючи
Religioso	реліджь`озо	релігійно
Rigorouso	рігор`озо	суворо
Risoluto	різол`юто	рішуче
Scherzando	скерц`андо	жартівливо
Scherzoso	скерц`озо	жартівливо
Semplice	с`емпліче	просто
Sensibile	сенс`ібіле	чутливо
Serioso	сєрь`озо	серйозно
Smorzando	сморц`андо	завмираючи
Soave	со`аве	приємно, ніжно
Sonore	сон`оре	звучно
Spianato	спьян`ато	з простотою
Spiritoso	спіріту`озо	натхненно
Strepitoso	стрепіт`озо	шумно, бурхливо
Teneramente	тенєрам`енте	ніжно
Tranquillo	транкв`ілля	спокійно
Vigorouso	вігор`озо	сильно, бадьоро
A cappella	а кап`елля	хором без супроводу
A due	а д`уе	удвох
Attacca	аттакка	перехід до наступної частини без перерви
Coda	к`ода	заключення
Come	к`оме	як
Divisi	дів`ізі	розділені
Poi	п`оі	потім

Quasi	кв`азі	як би
Recitativo	речітат`іво	речитатив
Seque	с`єгве	як попереднє
Senza	с`єнца	без
Simile	с`іміле	подібно
Solo	с`оло	один
Tacet	т`ачєт	мовчить
Tutti	т`утті	усі
Unisono	уніс`оно	в унісон
Voce	в`оче	голос

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Арчажникова Л.Г. Професія – учитель музики: книга для учителя / Арчажникова Л.Г. – М. : Просвещение, 1984. – 111 с.
2. Безбородова Л. А. Дирижування : учебн. посіб. [для студ. пед. інст.] /Безбородова Людмила Александровна. – М. : Просвещение, 1985. – 125 с.
3. Березовський М. Хорові духовні твори /Максим Березовський. – К. : Муз. Україна, 1995. – 115 с.
4. Бетховен Л. Песни для детей и юношества / Людвиг ван Бетховен ; [сост. П. Андреева]. – М. : Музыка, 1979. – 24 с.
5. Библиотека студента-хормейстера. – М. : Музыка, 1976. – Вып. 13. – 44 с.
6. Библиотека хормейстера : произведения для смешанного, женского, мужского хора / [сост. Р.Ю. Моисеев]. – М. : Музыка, 1985. – Вып. 50. – 48 с.
7. Детский хор : пособие для хормейстера / [сост. И. Марисова]. – М. : Музыка, 1982. – Вып. 1. – 39 с.
8. Детский хор : пособие для хормейстера / [сост. И. Марисова]. – М. : Музыка, 1985. – Вып. 4. – 32 с.
9. Єгоров О. Теорія і практика роботи з хором / Єгоров О. Г. – К. : Державне видавництво образотворчого мистецтва і літератури, 1961. – 216 с.
10. Ержемский Г. Психология дирижирования / Ержемский Г. А. – М. : Музыка, 1988. – 173 с.
11. З народної криниці : обробки українських народних пісень для хору М. Кречка. / М. Кречко. – К. : Муз. Україна, 1986. – 80 с.
12. Збірка пісень для молодших школярів / [упоряд. Тимчук О. С., Тимчук О. В.]. – Полтава: ПОШПО, 2000. – 150 с.
13. Иванов-Радкевич А. О воспитании дирижера / А. Н. Иванов-Радкевич – М. : Музыка, 1973. – 163 с.
14. Избранные хоры советских композиторов без сопровождения / [сост. Г. С. Брук]. – М. : Музыка, 1986. – Вып. 10. – 60 с.
15. Іщенко Ю.Я. Хорові твори без супроводу / Ю. Я. Іщенко. – К. : Муз. Україна, 1985. – 88 с.
16. Кан Э. Элементы дирижирования / Э. Ю. Кан. – М. : Музыка, 1980. – 218 с.
17. Канерштейн М. Вопросы дирижирования / М. А. Канерштейн. – М. : Музыка, 1965. – 198 с.
18. Канони для дитячого хору / [упоряд. Г. Струве]. – К. : Муз. Україна, 1981. – 60 с.
19. Карпенко Є. Колись в давнину : пісні / Є. І. Карпенко. – Суми : ММКВВП "Мрія", 1994. – 29 с.
20. Карпенко Є. Навчайте мене музиці : пісні для дітей / Є. І. Карпенко. – Суми : ММКВВП "Мрія", 1992. – 28 с.
21. Карпенко Є. Нові пісні для дітей / Є. І. Карпенко. – Суми : ММКВВП "Мрія", 1993. – 36 с.
22. Кирилина И. Весёлая песенка / Ирина Кирилина. – К : Музыка, 1995. – 30 с.
23. Козак Є.Т. Українські народні пісні для хору без супроводу / Є. Т. Козак. – К. : Муз. Україна, 1974. – 40 с.
24. Козак Є.Т. Хорові твори / Є. Т. Козак. – К. : Муз. Україна, 1977. – 40 с.

25. Козицький П.О. 10 шкільних хорів / П. О. Козицький. – К. : Муз. Україна, 1989. – 24 с.
26. Колесса М. Основи техніки диригування / М. Ф. Колесса. – К. : Муз. Україна, 1973. – 216 с.
27. Коломієць А. Хорові твори без супроводу / А. П. Коломієць. – К. : Муз. Україна, 1978. – 63 с.
28. Композитори-класики – дітям : дитські і юнацькі хори. – М. : Музыка, 1979. – 48 с.
29. Левченко Г. Сольфеджіо на основі народних пісень Полтавщини: посібник для музично-педагогічних закладів / Левченко Григорій Семенович. – Полтава : ПДПУ імені В. Г. Короленка, 2002. – 142 с.
30. Левченко Г. Хорове диригування : навчальний посібник / Левченко Г., Лиманський П., Тягло Є. – Полтава : ПДПІ імені В.Г. Короленка, 1995. – Вип. I. – 124 с.
31. Левченко Г.С. Червона калина – полтавська земля: збірник творів з репертуару українського народного хору "Калина" / Левченко Григорій Семенович. – Полтава : Видання Полтавського державного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, 2000. – 56 с.
32. Леонтович М. Хорові твори / М. Д. Леонтович ; [упоряд. В. Брусса]. – К. : Муз. Україна, 1970. – 338 с.
33. Леонтович М. Хорові твори на народнопісенні теми / М. Д. Леонтович. – К. : Муз. Україна, 1987. – 22 с.
34. Лиманський П. Обробки українських народних пісень для академічного хору / П.Т. Лиманський. – Полтава : ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2001. – 36 с.
35. Лиманський П. Самостійна робота з хорового диригування : навчальний посібник / П.Т. Лиманський, Є.І. Тягло. – Полтава : ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2000. – 40 с.
36. Лиманський П. Хорове диригування: навчальний посібник / П.Т. Лиманський, Є.І. Тягло. – Полтава : ПДПУ імені В.Г. Короленка, 2000. – Вип. II. – 182 с.
37. Лятошинський Б. П'ять мішаних хорів без супроводу / Борис Миколайович Лятошинський. – К. : Мистецтво, 1964. – 15 с.
38. Майборода Г. Хорові прелюди а саррелла / Майборода Георгій Іларіонович. – К. : Муз. Україна, 1984. – 60 с.
39. Майборода Г.І. З живих джерел : хорові обробки українських народних пісень / Майборода Георгій Іларіонович. – К. : Муз. Україна, 1988. – 56 с.
40. Малько Н. Основи техніки дирижування / Н. И. Малько. – М. : Музыка, 1980. – 118 с.
41. Мархлевський А. Практичні основи роботи в хоровому класі / А. Ц. Мархлевський. – К. : Муз. Україна, 1986. – 144 с.
42. Маталаєв Л. Н. Основи дирижёрської техніки / Л. Н. Маталаєв. – М. : Советський композитор, 1986. – 118 с.
43. Ми – друзі : пісні Є.Карпенка / Є.Карпенко. – Суми : ММКВВП "Мрія", 1993 – 36 с.
44. Молоді голоси: збірка творів для хору / [упоряд. В. Богатирьов]. – К. : Муз. Україна, 1978. – 96 с.
45. Мусин І. О вихованні дирижера / І. Мусин. – М. : Музыка, 1987. – 214 с.
46. М'ясков К. Лісові барабанщики : цикл пісень на слова С.Б. Чіпа / К. О. М'ясков. – К. : Муз. Україна, 1989. – 46 с.
47. Ой за гаєм, гаєм : українські народні пісні в легкій обробці / [ред. Н.В.Потішкіна]. – К. : Муз. Україна, 1993. – 48 с.

48. Ольхов К.А. Вопросы теории дирижёрской техники и обучения хоровых дирижёров / К. А. Ольхов. – М. : Музыка, 1979. – 208 с.
49. Ольхов К.А. Теоретические основы дирижёрской техники / К. А. Ольхов. – М. : Музыка, 1990. – 148 с.
50. Пігров К. Керування хором / Костянтин Костянтинович Пігров. – К. : Муз. Україна, 1976. – 188 с.
51. Піснею ми здружені : збірник хорових творів для дітей / [упоряд. Є. Виноградов, Г. Струве, О. Євсюков]. – К. : Муз. Україна, 1982. – 136 с.
52. Поёт “Пионерия” / [сост. Г. Струве]. – М. : Музыка, 1983. – Вып. 8. – 47 с.
53. Поёт Ростовский камерный хор / [сост. Ю.И. Васильев]. – М. : Сов. композитор, 1988. – 72 с.
54. Полинула чечіточка : українські народні пісні для дітей / [упоряд. А. Верещагіна]. – К. : Муз. Україна, 1983. – 64 с.
55. Полифонические произведения для детского и юношеского хора / [сост. Б.Г. Тевлин]. – М. : Музыка, 1977. – 48 с.
56. Полифонические произведения для хора без сопровождения / [сост. Б.Г. Тевлин]. – М. : Музыка, 1974. - 40 с.
57. Поляков О. Язык дирижирования / О.М. Поляков. – К. : Муз. Україна, 1987. – 104 с.
58. Соколов В. Работа с хором / Владислав Геннадиевич Соколов. – М. : Музыка, 1983. – 196 с.
59. Співає хор молодших класів : репертуарно-методичний посібник / [упоряд. І. Зеленецька]. – К. : Муз. Україна, 1976. – 144 с.
60. Співає хор старших класів : репертуарно-методичний посібник / [упоряд. І. Зеленецька]. – К. : Муз. Україна, 1977. - 140 с.
61. Твори для дитячого хору / [упоряд. С. Крижанівський]. – К. : Муз. Україна, 1975. – Вип. 3. – 56 с.
62. Україна співає / [укладач В. Уманець]. – К. : Муз. Україна, 1974. – Вип. 7. – 78 с.
63. Українські народні пісні для хору без супроводу / [укладач В. Уманець]. – К. : Мистецтво, 1965. – 52 с.
64. Хайкин Б. Беседы о дирижёрском ремесле / Б. Н. Хайкин. – М. : Музыка, 1984. – 112 с.
65. Хоровая миниатюра / [сост. П.П. Левандо]. – Л. : Музыка, 1980. – 71 с.
66. Хоровий спів : репертуар для молодших класів ДМШ / [упоряд. С. Цибульська]. – К. : Муз. Україна, 1979. – 80 с.
67. Хорові сцени з опер українських композиторів. М.В.Лисенко / [укладачі М. Муцик, Н. Королюк]. – К. : Муз. Україна, 1993. – 175 с.

68. Хоры а саррелла для школьников среднего возраста / [сост. П.П. Левандо]. – М. : Музыка, 1976. – 32 с.
69. Хрестоматія по чтению хоровых партитур : хоровая музыка эпохи Возрождения / [сост. Б.Г. Тевлин]. – М. : Музыка, 1983. – 158 с .
70. Хрестоматія з хорового диригування / [упоряд. М. Красс]. – К. : Муз. Україна, 1973. – Вип. 1. – 135 с.
71. Хрестоматія шкільних пісень / [упоряд. В. Їжак]. – К. : Муз. Україна, 1972. – 96 с.
72. Чесноков П. Г. Хор и управление им / П. Г. Чесноков. – М. : Музгиз, 1971. – 186 с.
73. Шамо І. Хорові твори на вірші Лесі Українки / Ігор Шамо. – К. : Муз. Україна, 1983. – 36 с.
74. Шамо І. Ятранські ігри / Ігор Шамо. – К. : Муз. Україна, 1981. – 42 с.
75. Штогаренко А. Хорові твори / Андрій Якович Штогаренко. – К. : Муз. Україна, 1972. – 116 с.

ЗМІСТ

Передмова	3
Розділ перший	5
Пішов милий. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	6
В кінці греблі шумлять верби. <i>Українська народна пісня. Обробка П. Батюка</i>	7
В полі, в полі плужок ходить. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	8
Зелений дубочку. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	9
Закувала зозуленька. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	10
Наша хата. <i>Українська народна пісня. Обробка Ф. Колесси</i>	11
Вій, вітерець. <i>Латиська народна пісня. Обробка А. Юр'яна, переклад Т. Алемасової, перекладення Вл. Соколова</i>	12
Тиха вода. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	13
Калино-малино. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	14
Возле речки, возле мосту. <i>Російська народна пісня. Обробка І. Полтавцева</i>	15
Грицю, Грицю, до роботи. <i>Українська народна пісня. Обробка Я. Степового</i>	16
Озеро спит. <i>Музика Г. Пфейля</i>	17
Сіно моє, сіно. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	18
Нарвала квіточок. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	19
Заповіт. <i>Українська народна пісня. Обробка К. Стеценка, слова Т. Шевченка</i>	20
А вже вечір, вечір. <i>Українська народна пісня. Обробка Я. Степового</i>	21
Зелена та й ліщинонька. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	22
Стоїть явір. <i>Українська народна пісня. Обробка Ф. Колесси</i>	23
Гаснет вечер. <i>Музика О. Свєшнікова, слова І. Белоусова</i>	24
Висла. <i>Польська народна пісня. Обробка В. Іванникова, слова С. Кондратьєва</i>	25
Привет весне. <i>Музика Р. Шумана</i>	26
Липа. <i>Музика Ф. Шуберта, перекладення Е. Рудорфа</i>	27
Весна. <i>Музика Ф. Мендельсона</i>	28
Задремали волни. <i>Музика М. Анцева, слова К. Р.</i>	29
Ива. <i>Музика М. Анцева, слова Ф. Тютчева, перекладення К. Красотіної</i>	30
Травка зеленєєт. <i>Музика В. Ребікова, слова О. Плещєєва</i>	31
Ой чого ж ви пожурились. <i>Українська народна пісня. Обробка В. Уманця</i>	32
Зоре моя вечірняя. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	33
Прилетіла перепілонька. <i>Українська народна пісня. Обробка Л. Рєвуцького, аранжування О. Равінова</i>	34
За городом качки пливуть. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	35
Як посію овес. <i>Українська народна пісня. Обробка А. Коломійця</i>	36
Встречайте день мая. <i>Музика Ф. Шуберта, переклад М. Павлової</i>	38
Вийди, Грицю, на вулицю. <i>Українська народна пісня. Обробка Г. Верьовки</i>	39
Ой на горі жито. <i>Українська народна пісня. Обробка К. Стеценка</i>	41
Котику сіренький. <i>Українська народна пісня. Гармонізація М. Вериківського</i>	43
Осень. <i>Музика Ц. Кюї, слова О. Плещєєва</i>	45
Рєве та стогне Дніпр широкий. <i>Музика Д. Крижанівського, слова Т. Шевченка, обробка С. Орфєєва</i>	47
Журавель. <i>Українська народна пісня. Обробка К. Стеценка</i>	49
Ой літає соколонько. <i>Українська народна пісня. Обробка Г. Верьовки</i>	51
Марина. <i>Українська народна пісня. Обробка К. Домінчена</i>	53
Зимний вечер. <i>Музика М. Яковлєва, слова О. Пушкіна</i>	56
Зимняя дорога. <i>Музика О. Алябєєва, слова О. Пушкіна, перекладення А. Луканіна</i>	58
Горные вершины. <i>Музика О. Варламова, слова М. Лєрмонтова, перекладення А. Луканіна</i>	60

Путь в горах. <i>Болгарська народна пісня. Обробка О. Животова, переклад С. Болотіна</i>	62
Скворцы прилетели. <i>Музика І. Дунаєвського, слова І. Матусовського</i>	65
Песня о Днепре. <i>Музика М. Фрадкіна, слова Є. Долматовського</i>	68
Травка зеленеет. <i>Музика Р. Глієра, слова О. Плещеева</i>	70
Коло Дунаєчку, коло бережечку. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Лисенка</i>	72
Полинула чечіточка. <i>Українська народна пісня. Обробка Є. Юцевича</i>	74
Подольночка. <i>Українська народна пісня. Обробка Ю. Соколовського</i>	76
Розділ другий	80
Летний вечер. <i>Музика В. Моцарта, переклад М. Бахтинського</i>	81
Miserere. <i>Музика А. Лотті</i>	82
Соловьём залётным. <i>Російська народна пісня. Обробка М. Анцева, слова О. Кольцова</i>	83
Весной. <i>Музика Ф. Абта</i>	84
Сосна. <i>Музика М. Інполітова-Іванова, слова М. Лермонтова</i>	85
Осень. <i>Музика М. Анцева, переклад Ю. Петренка</i>	86
Гроза. <i>Музика Ц. Кюї, слова П. Белоусова</i>	87
Задремали волны. <i>Музика Ц. Кюї, слова К. Р.</i>	88
Доброй ночи. <i>Музика Р. Шумана, слова Ф. Рюккерта, переклад Я. Родіонова</i>	90
Вечерняя звезда. <i>Музика Р. Шумана, переклад Я. Родіонова</i>	91
Осень. <i>Музика П. Чайковського, слова О. Плещеева, перекладення М. Красса</i>	92
На севере диком. <i>Музика О. Даргомижського, слова М. Лермонтова</i>	93
Озеро светлое. <i>Музика А. Копилова, слова К. Р.</i>	94
Лесное озеро. <i>Музика М. Людїга, слова К. Сеєт, переклад Я. Галицького</i>	95
Осинка-грустинка. <i>Музика О. Флярковського, слова В. Татарінова</i>	97
Яблонька. <i>Музика М. Паріхаладзе, слова А. Максаєва</i>	98
Снова осень. <i>Музика М. Паріхаладзе, слова Є. Авдієнко</i>	100
Море спит. <i>Музика М. Паріхаладзе, слова Л. Кондрашенка</i>	102
Утро. <i>Музика Р. Щедріна, слова О. Пушкіна</i>	104
Сны-недотроги. <i>Музика В. Мураделі, слова М. Садовського</i>	105
Ручей. <i>Музика В. Мураделі, слова М. Садовського</i>	106
Ой на горі жито. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Мельника</i>	108
Щедрик. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	110
Дударик. <i>Українська народна пісня. Обробка М. Леонтовича</i>	112
Думи мої, думи. <i>Обробка Є. Козака, слова Т. Шевченка</i>	114
Не щебечи, соловейко. <i>Музика М. Глинки, слова В. Забіли</i>	116
Жаворонок. <i>Музика М. Глинки, слова М. Кукольника</i>	117
С добрым утром. <i>Музика Е. Гріга, слова Б. Бйорнсона</i>	122
Як чудово запахли троянди. <i>Музика В. Верменича, слова О. Новицького</i>	125
Солнце, солнце встаёт. <i>Музика П. Чеснокова, слова А. Федорова</i>	129
Заря лениво догораєт. <i>Музика Ц. Кюї, слова С. Надсона</i>	133
Весна. <i>Музика Ц. Кюї, слова Ф. Тютчева</i>	135
Засвистали козаченьки. <i>Музика Л. Ревуцького, слова народні</i>	139
Не ветер, вея с высоты. <i>Музика М. Римського-Корсакова, слова О. Толстого, перекладення А. Єгорова</i>	143
Задремали волны. <i>Музика С. Рахманінова, слова К. Р.</i>	146
Ноченька. Хор з опери «Демон». <i>Музика А. Рубінштейна</i>	149
Осень. <i>Музика О. Гречанінова, слова Є. Баратинського</i>	153
Хор придворных. З опери «Ромео и Джульетта». <i>Музика Ш. Гуно</i>	156
Любо нам. Другий хор русалок з опери «Русалка». <i>Музика О. Даргомижського</i>	161

Тише! Тише! Третій хор русалок з опери «Русалка». <i>Музика О. Даргомижського</i>	165
Пливе човен. <i>Музика М. Лисенка, слова народні</i>	167
Белеет парус одинокий. <i>Музика О. Варламова, слова М. Лермонтова, обробка А. Луканіна</i>	174
Перелік музичних термінів для позначення характеру виконання хорових творів.....	177
Список рекомендованої літератури	180